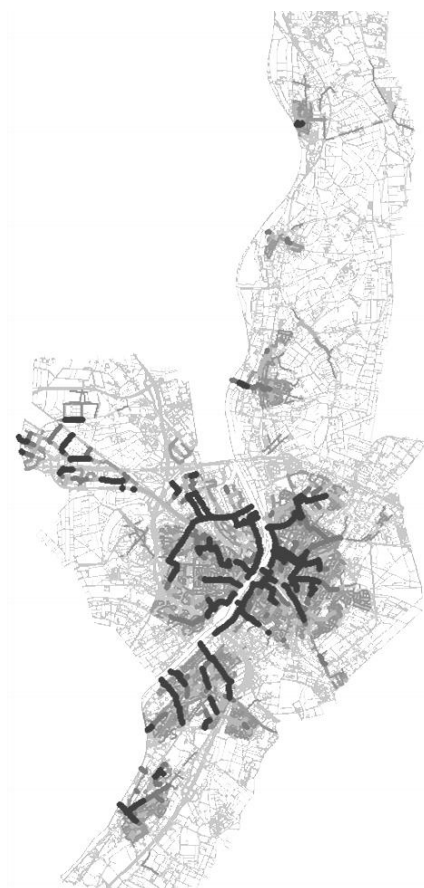

Gemeentelijk rioleringsplan Venlo

Financiële actualisatie

exploitatie GRP 2021-2031

Watersysteem in conditie,
voorbereiden op de toekomst

datum 20-04-2021

Colofon

Tekst:

- Gemeente Venlo
- TAUW bv

Voorwoord

Voor u ligt de financiële actualisatie van het Gemeentelijk rioleringsplan Venlo 2021-2031. Deze financiële actualisatie vervangt de exploitatie van het door de gemeenteraad in december 2017 vastgestelde financiële actualisatie GRP 2017-2026.

Met het oog op een aantal ontwikkelingen is gekozen om nu na 3 jaar een financiële actualisatie op te stellen. Het betreft met name de ontwikkelingen op het vlak van klimaatadaptatie (mede op basis van de Agenda Groen & Water, de regionale samenwerking in de waterketen en de daartoe op te stellen uitvoeringsagenda's). Op basis van deze actualisatie wordt de ruimte en het tempo van de ambities inzichtelijk. Daarnaast is de financiële doorvertaling van de basis op orde brengen in het stedelijke (oppervlakte)water volgens het beheerplan groen en water en de meerjarenbegroting 2021-2024 meegenomen.

Behoudens de bijstelling op de actualiteiten blijft het in 2014 vastgestelde beleid ongewijzigd. Het GRP 2014-2023 "droge voeten in een gezonde leefomgeving, ambities afgestemd op financiën" kan dan ook als vigerend beleidsplan van kracht blijven met inachtneming van de deze geactualiseerde financiële exploitatie.

Oorspronkelijk was op grond van de nota reserves en voorzieningen een herziening van de exploitatie middels een 3 jaarlijkse actualisatie, verplicht. Bij de opstelling van het de actualisatie in 2017 is dat ook het uitgangspunt geweest. Op grond van de huidige (2018) nota reserves en voorzieningen is een actualisatie om de 5 jaar benodigd.

In haar vergadering van 23 september 2020 is de Agenda Groen & Water door de gemeenteraad vastgesteld, waarin de ambities staan in welke mate en binnen welke termijn de gemeente Venlo klimaatbestendig wil worden. Hierbij is gekozen voor scenario C;

Waarbij de focus ligt op de prioritaire knelpunten en het inspelen op kansen. Dit betekent actief herinrichten/renoveren openbare ruimte en gebouwen op basis van eerste prioritaire knelpunten uit klimaatscan, burgers actief stimuleren, klimaatadaptatie voorschrijven (voor zover mogelijk).

In de voorliggende actualisatie exploitatie GRP zijn hiertoe reserveringen opgenomen, voor zover deze passen binnen de financiële kaders van de gemeentelijke begroting (2021-2024). De toekomst moet uitwijzen in hoeverre hiermee voldoende resultaat wordt behaald. Dit wordt bij de volgende actualisatie van het GRP wederom meegenomen.

Momenteel wordt in de samenwerking Waterpanel Noord een Waterketenplan opgesteld, eventuele hieruit komende beleidsmatige aanpassingen worden in een volgende actualisatie meegenomen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022 komt de verplichte planvorm van het GRP te vervallen. Dit is dan ook de laatste actualisatie van het GRP en exploitatie in deze vorm. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen hiervoor in de plaats de omgevingsvisie met bijbehorende programma's en omgevingsplan. Een gemeentelijk riool en waterprogramma zal in de plaats van het GRP gaan komen.

In deze financiële actualisatie is nader ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen en hoe deze zijn verwerkt in de exploitatie 2021-2031. Met als werktitel Watersysteem in conditie, voorbereiden op de toekomst.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Verband met GRP 2014-2023	1
1.2	Beleid GRP 2014-2023.....	1
1.3	Actualisatie 2020	4
2	Ontwikkelingen 2017 en verder	5
2.1	Programma's	5
2.1.1	Programma Leefbaar Venlo.....	5
2.1.2	Programma Circulaire en duurzame hoofdstad	5
2.2	Agenda Groen & Water	6
2.3	Samenwerking in de waterketen.....	7
2.4	Omgevingswet.....	8
2.5	Ontwikkelingen realisatie en beheer openbare ruimte	9
2.6	Leeftijd rioolstelsel	11
2.7	Grondwater.....	11
2.8	Meten en monitoren.....	12
2.9	Rekenmodel riolering.....	13
2.10	Kader Richtlijn Water (KRW)	13
3	Financiële actualisatie GRP toelichting Financiën	14
3.1	Algemeen	14
3.2	Lasten.....	15
3.3	Opbrengsten, toerekening en kostendekking	19
3.4	Risicoanalyse	21
4	Voornaamste verschillen met exploitatie 2017 voor de diverse exploitatieonderdelen	23
4.1	Inkomsten (baten):.....	23
4.2	Lasten (kosten).....	23
4.3	Vergelijking onder de streep	25
Bijlage 1	Stand van zaken uitvoeringsprogramma GRP (stand okt. 2020)	27
Bijlage 2	Toelichting kostenposten exploitatie riolering	30
Bijlage 3	Toelichting baten exploitatie riolering	33
Bijlage 4	Exploitatie riolen 2020-2031.....	34
Bijlage 5	Randvoorwaarden en uitgangspunten kostenberekening en exploitatie	35
Bijlage 6	Beslisboom afkoppelen	36
Bijlage 7	Grondwaterparagraaf	38
Bijlage 8	Overzicht gemengde externe overstorten oppervlaktewater.....	42

1 Inleiding

1.1 Verband met GRP 2014-2023

In haar vergadering van 17 december 2014 heeft de gemeenteraad het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2023 inclusief de exploitatieopzet (kostenraming en prioritering) vastgesteld. In deze tweede (financiële) actualisatie¹ is nader ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen en hoe deze zijn verwerkt in de nieuwe exploitatie.

1.2 Beleid GRP 2014-2023

In 2014 is GRP 2014-2023 vastgesteld. Vanuit de wet Milieubeheer wordt voorgeschreven dat gemeenten hun riolerings taken in een plan onderbouwen. Dit plan vormt de basis om op een doelmatige en verantwoorde wijze invulling te geven aan de (verbrede) gemeentelijke riolerings taken. Deze taken worden volledig bekostigd uit de te heffen rioolheffing.

In het GRP zijn een vijftal doelen geformuleerd, waarlangs de afval-, hemel- en grondwatertaken worden omschreven.

1. Doelmatige inzameling van binnen gemeentelijk geproduceerd stedelijk afvalwater.
2. Doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater.
3. Beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming in het openbaar gemeentelijk gebied.
4. Het transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt/verwerkingspunt; waarbij:
 - Ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem, grondwater zoveel mogelijk worden voorkomen.
 - Zo min mogelijk overlast voor de omgeving wordt veroorzaakt (in de breedste zin van het woord).
5. Doelmatig beheer en nastreven van duurzaamheid.

Op basis van de hierboven genoemde doelen is op hoofdlijnen een vertaalslag gemaakt naar de benodigde maatregelen. Daarnaast is in het GRP inzichtelijk gemaakt welke kosten en opbrengsten gemoeid zijn om invulling te geven aan de gestelde doelen en ambities voor de komende periode.

Hierbij is onder meer rekening gehouden met:

- Het prioriteren van maatregelen.
- Het combineren van werkzaamheden.
- Het meeliften met andere projecten, waar mogelijk.
- Toetsing van maatregelen op doelmatigheid.
- Nieuwe ontwikkelingen.

Het beleid uit het GRP 2014-2023 vormt nog steeds een solide basis voor wat betreft de invulling van de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Onderstaand zijn de belangrijkste beleidsuitgangspunten weergegeven, aangescherpt op de ontwikkelingen zoals in hoofdstuk 2 beschreven.

Afvalwater:

- Alle percelen op gemeentelijk grondgebied moeten worden voorzien van een rioolaansluiting, tenzij het betreffende perceel een provinciale ontheffing heeft of lokale zuivering doelmatiger is. Voor panden op percelen met een afstand van meer dan 40 m tot de gemeentelijke rioleringsleiding geldt geen (wettelijke) aansluitplicht.
- Ten aanzien van lozingen van afvalwater hanteert de gemeente de uitgangspunten conform de wettelijke geldende lozingseisen.
- Ten aanzien van de kwaliteit moet worden voldaan aan de geldende voorschriften en mag het te lozen water geen negatieve invloed hebben op het functioneren of de levensduur van het gemeentelijk stelsel, dan wel het zuiveringsproces bij de zuivering.

¹ eerste financiële actualisatie in 2017

- De gemeente streeft ernaar om ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater te beperken. Ook foutieve aansluitingen worden als ongewenste emissies bestempeld.

Hemelwater:

- Het scheiden van hemelwater en afvalwater en het afkoppelen van het aangesloten verhard oppervlak van gemengde stelsels ziet de gemeente Venlo als een doelmatige manier om het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de riolering te verbeteren.
- Voor het afkoppelen van verhard oppervlak bij nieuwe ontwikkelingen, (concept) plannen en omgevingsvergunningen, hanteert de gemeente de 'beslisboom afkoppelen' zie bijlage 6. Met het oog op de invoering van de Omgevingswet zal deze worden geactualiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met de inzichten uit het waterketenplan (zie paragraaf 2.3 en 2.4)
- Er worden vanuit beheer openbare ruimte alleen (openbare) verhardingen afgekoppeld wanneer de werkzaamheden mee kunnen liften met wegonderhoud, wegreconstructies of gebiedsontwikkelingen en budget beschikbaar is.
- De bestaande (gemengde) riolering is ontworpen op T=2 (bui 8 conform Leidraad Riolering van stichting RIONED). Voor nieuwe ontwikkelingen, bouwplannen en herinrichtingen geldt voor regenwater een klimaatbestendig ontwerp volgens de ambitie voor klimaatadaptatie uit de vastgestelde Agenda Groen & Water en de (ter vernieuwen) 'beslisboom afkoppelen'. Voor een klimaatbestendig ontwerp (uitgangspunt T=100) geldt nadrukkelijk dat oplossingen in de (openbare) ruimte moeten worden gezocht, deze oplossingen zijn niet meer in het rioolstelsel zelf te nemen. Het gaat hierbij om de juiste afweging tussen; doelmatigheid, bewustwording bij burgers/bedrijven en zelfredzaamheid. Het handelingsperspectief en de rol van de gemeente wordt nader uitgewerkt in de nog te voeren risicodialogen, zie verder ook paragraaf 2.2, 2.3 en 2.4.

- De gemeente hanteert de volgende acceptatieniveaus voor water op straat:

Acceptatieniveau	Omschrijving	Voorbeeld
Hinder	Kortdurend water op straat van geringe omvang	
Overlast	Ernstige hinder (zoals sterk met hemelwater verdund afvalwater op straat of stremming van een hoofdweg) en forse hoeveelheden water op straat	
Schade	Kort- of langdurend water op straat van een dusdanige omvang dat er schade aan eigendommen optreedt en/of er essentiële (gebruiks-) functies uitvallen ²	

Om te voorkomen dat hinder verergert tot overlast of uiteindelijk schade, monitort de gemeente de frequentie van hinder, overlast en schade in relatie tot de neerslag en onderneemt de volgende acties:

- Hinder:** geen. Vooralsnog wordt er niets gedaan, maar mocht een hinderlijke situatie bekend zijn, wordt hierop voor zover mogelijk geanticipeerd, wanneer andere noodzakelijke werkzaamheden op of nabij de locatie in de openbare ruimte worden uitgevoerd.
- Overlast:** indien de overlast ernstiger is dan te verwachten is op basis van de gevallen neerslag, onderzoekt de gemeente welke maatregelen de overlast kunnen beperken. Maatregelen worden alleen uitgevoerd indien investeringen in verhouding staan tot de geconstateerde overlast.
- Schade:** de gemeente onderzoekt de oorzaak en omvang en bepaalt welke maatregelen de (kans op) schade in de toekomst kunnen voorkomen. Hierbij zoekt de gemeente zowel naar oplossingen in openbaar gebied als op particuliere terreinen.
Maatregelen zijn gericht op het voorkomen van schade. Maatregelen worden alleen uitgevoerd indien de investeringen in verhouding staan tot de verwachte schade. Wat de gemeente hierin wel en niet doelmatig vindt, wordt nader uitgewerkt in de risicodialogen. Benodigde maatregelen krijgen een hogere prioriteit. Om de periode te overbruggen totdat maatregelen integraal kunnen worden uitgevoerd, kan indien mogelijk ook voor een (relatief eenvoudige en goedkope) tijdelijke maatregel worden gekozen.

² Het betreft hierbij water op straat als direct gevolg van hevige neerslag dat over maaiveld afstroomt of uit het rioleringsstelsel op straat komt en dus niet als gevolg van oppervlaktewaterlichamen die buiten hun oevers treden.

Grondwater:

- Meldingen en vragen van burgers in relatie tot grondwater. (grondwaterloket) komen binnen bij het klantencontactcentrum.
- De gemeente heeft een coördinerende rol tussen de (grond)waterbeheerders en de melder.
- Het structureel afvoeren van grondwater via het gemeentelijk riool naar de Rioolwaterzuivering ziet de gemeente als niet doelmatig. Bij voorkeur wordt het perceel aangepast aan de grondwatersituatie, zodat geen grondwater afgevoerd en getransporteerd hoeft te worden.
- Voor bronneringswater geldt dat schoon bronneringswater niet op het vuilwaterriool wordt geloosd, maar terug wordt gebracht in de bodem of wordt afgevoerd naar oppervlaktewater, in de praktijk zal dit echter niet altijd (doelmatig) mogelijk zijn.

Zie verder ook paragraaf 2.7 en bijlage 7.

1.3 Actualisatie 2021

In de voorliggende actualisatie zijn de nieuwste ontwikkelingen, zoals beschreven in hoofdstuk 2 verwerkt en vertaald in de financiële consequenties hiervan. Belangrijk onderdeel hiervan is de ambitiekeuze voor wat betreft klimaatadaptatie, zoals is vastgelegd in de Agenda Groen & Water (bij scenario C³). Een reservering voor maatregelen om hier concreet invulling aan te geven, mits gerelateerd aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk water, maken onderdeel uit van deze financiële actualisatie. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma ter goedkeuring aan het college voorgelegd. Een uitvoeringsprogramma geeft een nadere uitwerking van de exploitatie waarin voor het betreffende jaar concreet is aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd, welke onderzoeken worden uitgevoerd en welke instandhoudingsmaatregelen worden getroffen.

In overeenstemming met het vastgestelde beleidskader binnen de gemeente Venlo wordt een (financiële) actualisatie van het plan tenminste iedere vijf jaar aan de gemeenteraad voorgelegd. Voor het GRP wordt een financiële actualisatie van iedere vier jaar nagestreefd en voldoet hiermee aan het beleidskader.

De actualisatie betreft echter altijd een momentopname, in dit geval gebaseerd op informatie januari 2021. Nieuwe ontwikkelingen en informatie, zoals bijvoorbeeld de vaststelling van het Waterketenplan Noord-Limburg in 2021, kunnen consequenties hebben voor de exploitatie. Waar nodig zal het beleid en/of de exploitatie hierop worden bijgesteld.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma GRP (stand februari 2021).

³ Zie verder paragraaf 2.2

2 Ontwikkelingen 2017 en verder

Ten opzichte van het in 2014 vastgestelde GRP en de financiële actualisatie hiervan in 2017, hebben ontwikkelingen plaatsgevonden die leiden tot bijstellen van het beleid en of die effect hebben op de exploitatie. De belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen tijd en voor de toekomst zijn hierna genoemd, deze zijn in de navolgende paragrafen in hoofdlijnen toegelicht:

1. Programma's
 - Programma Leefbaar Venlo
 - Programma Circulaire en duurzame stad, waaronder Klimaatadaptatie
2. Agenda Groen & Water
3. Samenwerking in de waterketen → regionaal waterketenplan
4. Omgevingswet
5. Ontwikkelingen realisatie en beheer openbare ruimte (IVOR, IBOR, Beheerplan groen en water)
6. Leeftijd rioolstelsel
7. Grondwater
8. Meten en monitoren
9. Rekenmodel riolering
10. Kader Richtlijn Water (KRW)

2.1 Programma's

In de kadernota 2021 zijn zes programma's benoemd, welke een grote onderlinge inhoudelijke samenhang kennen. Voor het GRP zijn de programma's 'Leefbaar Venlo' en 'Circulaire en duurzame hoofdstad van belang. In de volgende sub paragrafen is nader op deze programma's ingegaan.

2.1.1 Programma Leefbaar Venlo

Het programma Leefbaar Venlo richt zich met namen op een schone, hele, veilige en bereikbare stad met goede en voldoende woonruimte voor allen die in Venlo wonen en/of werken. Daarnaast richt het zich op een goede dienstverlening door de lokale overheid. Het programma leefbaar Venlo kent de volgende vijf programmalijnen:

1. Programmalijn Dienstverlening
2. Programmalijn Openbare orde en veiligheid
3. Programmalijn Wonen
4. Programmalijn Omgeving
5. Programmalijn Bereikbaarheid

Groen en water zijn ook belangrijke onderdelen binnen het Programma Leefbaar Venlo. Voor deze financiële actualisatie is met name de programmalijn Omgeving van belang zie verder ook paragraaf 2.5. De programmalijn is gericht op het op orde brengen en houden van de basiskwaliteit van het beheer van de openbare ruimte, conform de vastgestelde kwaliteit in de vigerende beheerplannen. Hierbij zoekt de gemeente actief naar mogelijkheden om bij maatregelen ten behoeve van het op orde brengen of te houden van de basiskwaliteit van de openbare ruimte of de aanpak van ervaren knelpunten te combineren met de aanpak van andere thema's zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie.

2.1.2 Programma Circulaire en duurzame hoofdstad

Binnen dit programma draait het om het bereiken van bewustwording en draagvlak voor verduurzaming, met als doel de (nationale) klimaatambities te verwezenlijken. De gemeente zet hierbij in op het in beweging krijgen van de massa, het meedoen en faciliteren en ondersteunen. Hiermee streeft de gemeente naar het leveren van een optimale bijdragen aan zowel de nationale als de eigen ambities en doelstellingen. Door jaarlijks het actieplan te actualiseren wil de gemeente beter aangeven hoe zij de ambities over een tijdvak van tien jaar globaal gaat realiseren. Hiermee brengt de gemeente scherper in beeld wat de opgaven zijn die op de gemeente afkomen de komende jaren en wat die vergen aan capaciteit en financiële middelen.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat duurzaam en circulair handelen steeds meer de norm wordt. Dit betekent niet alleen dat duurzaamheid/circulariteit prominenter zal terugkomen in de andere programma's

en onderdeel dient te zijn van het dagelijks handelen, maar dat betekent ook dat duurzaamheidsnormen wettelijk vastgelegd gaan worden met als gevolg dat handhaving van deze nieuwe regelgeving opgepakt dient te worden. Deze nieuwe wijze van handelen zal doorwerken in de organisatie en op onderdelen extra inzet en/of capaciteit vragen.

Het programma circulaire en duurzame hoofdstad kent de volgende drie programmalijnen:

1. Programmalijn Energietransitie
2. Programmalijn Klimaatadaptatie
3. Programmalijn Circulariteit

Voor deze financiële actualisatie is met name de programmalijn Klimaatadaptatie van belang zie verder ook onderstaand. Voor programmalijnen Energietransitie en Circulariteit geldt dat hiermee zoveel mogelijk rekening is gehouden met het uitvoeringsprogramma en waar mogelijk wordt gezocht naar integrale meekoppelkansen.

klimaatadaptatie

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) 2018 is landelijk de ambitie vastgelegd om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn. Klimaatadaptatie richt zich op het voorkomen of beperken van de effecten van klimaatverandering. Zomers worden heter en droger, winters juist natter en de kans op extreem weer neemt toe.

Vanaf 2020 moet de gemeente klimaatadaptief handelen. Dit betekent dat klimaatbestendigheid en waterrobuust inrichten vaste onderdelen moeten zijn bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen, waarbij beleid, uitvoering en beheer moeten hier hand-in-hand gaan.

Conform afspreken in het DPRA dient de gemeente vanaf 2050 klimaatbestendig te zijn – dat betekent dat risico's van weersextremen aanvaardbaar, draagbaar en beheersbaar zijn. Dit vereist de komende jaren grote lokale en regionale ruimtelijke aanpassingen. De gemeente heeft dit vertaald naar een actieve, maar realistische en uitvoerbare strategie, verwoord in de Agenda Groen & Water, zie paragraaf 2.2.

2.2 Agenda Groen & Water

De gemeente Venlo moet klimaatbestendig worden. Om dit te bereiken zijn groen en water essentieel, het is dan ook nodig om ruimte te maken voor groen en water in het stedelijk gebied en hierin te investeren. Om hier invulling aan te geven is de Agenda Groen & Water opgesteld.

Met de Agenda Groen & Water verbreedt Venlo de traditionele koers van het groen- en waterbeleid en richt zich meer op functionaliteit, want groen en water dragen bij aan heel veel verschillende doelen. Op basis hiervan heeft de gemeente gekozen voor een multifunctionele groenblauwe basisstructuur, zodat:

- De gemeente het kapitaal van groen en water beter kan benutten en versterken
- De gemeente (h)erkent de economische waarde van groen en water
- Groen en water is het ruimtelijk vastgoed en dat vraagt een goed beheer.

In de Agenda Groen & Water zijn 7 agendapunten uitgewerkt. Voor het GRP is met name klimaatadaptatie van belang, dat valt onder agendapunt 2: 'Stad van de toekomst'. Groen en water zijn noodzakelijk voor een aantrekkelijke duurzame en klimaatbestendige stad. De gemeente wil het groen en water dan ook benutten voor het opvangen van nieuwe vraagstukken zoals klimaatverandering en veranderende behoeften van de maatschappij. Voor klimaatadaptatie zijn in de Agenda groen & Water 4 scenario's uitgewerkt. Gekozen is voor scenario C; *Actief herinrichten/reoveren openbare ruimte en gebouwen op basis van eerste prioritaire knelpunten uit de klimaatscan, burgers actief stimuleren, klimaatadaptatie voorschrijven (voor zover mogelijk)*. Uitgangspunt hierbij is dat niets doen geen optie is, echter om alle locaties waar wateroverlast optreedt volgens de stresstesten direct op te lossen is niet betaalbaar.

Scenario C zet in op een klimaatbestendige stad, maar kiest voor een realistische en uitvoerbare strategie, waarbij de focus ligt op de prioritaire knelpunten en inspelen op kansen. De prioritaire knelpunten worden bepaald op basis van de klimaatscan, verdere doorrekening en de te voeren risicodialogen. In dit scenario is rekening gehouden met nog nader te bepalen in te brengen financiële middelen op basis van concrete plannen en programma's.

In deze financiële actualisatie van het GRP zijn middelen voor klimaatadaptatiemaatregelen gereserveerd voor zover deze water gerelateerd zijn. Deze zijn gebaseerd op een realistische en uitvoerbare planning van klimaatmaatregelen op basis van scenario C van de Agenda Groen & Water. Dit is ook het uitgangspunt bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (zie par 2.3). Belangrijk

vertrekpunt hierbij is dat de gemeente niet alles alleen kan doen, maar dat andere stakeholders zoals bewoners en bedrijven ook aan zet zijn. Een deel van de strategie is dan ook gericht op het vergroten van bewustwording over enerzijds de gevolgen van klimaatverandering met de bijbehorende risico's, anderzijds over wat perceelegebieden zelf op eigen terrein kunnen doen.

2.3 Samenwerking in de waterketen

In Waterpanel Noord werken de Noord- en Midden Limburgse gemeenten, het Waterschap Limburg, het zuiveringsbedrijf WBL en het Limburgs drinkwaterbedrijf WML met elkaar samen. De waterketen bestaat uit alle schakels die nodig zijn om water te winnen en uiteindelijk na gebruik en eventueel zuivering weer te lozen in het watersysteem. De basis van deze samenwerking gaat terug naar het Nationaal bestuursakkoord water uit 2011. De samenwerking in de waterketen heeft als doelstellingen om kostenbesparing te realiseren, de dienstverlening en duurzaamheid te vergroten, de kwetsbaarheid van organisaties vanwege personele krapte te verminderen waarbij ook de klantvriendelijkheid hoog in het vaandel staat. In Waterpanel Noord verband wordt gewerkt aan het afstemmen van watertaken om te komen tot integraal waterbeheer. De afgelopen GRP-periode zijn de volgende stappen gezet in de regionale samenwerking:

Opstellen Waterketenplan

Momenteel wordt binnen Waterpanel Noord (WPN) gewerkt aan een waterketenplan. Het waterketenplan is een ambitiesdocument met bijbehorende gezamenlijke beleidsuitgangspunten van de deelnemende gemeenten, het waterschap, het waterschapsbedrijf en de waterleidingmaatschappij Limburg op het gebied van de zorgplichten en wettelijke taken omtrent water en klimaatadaptatie. Daarnaast wordt het Waterketenplan verder vertaald naar een gezamenlijk meerjarig uitvoeringsprogramma, waarin de gezamenlijke doelen van de partners zijn vertaald naar concrete (meetbare) acties. Het waterketenplan met uitvoeringsplan geeft aan wat de partners willen bereiken met de waterketen en hoe dat de komende jaren te doen.

Daarnaast worden gezamenlijke procesafspraken voor de watertoets/klimaattoets opgesteld in de vorm van een handreiking klimaattoets. Naast aandacht voor de procesafspraken dient de handreiking ervoor dat initiatiefnemers bij ontwikkelingen aan de voorkant al nadenken over het nemen van klimaatmaatregelen.

Tevens worden de afspraken uit het bestuurlijk convenant 'samenwerken in de waterketen' (maart 2016) geëvalueerd om te komen tot een kwaliteitsverbetering van het samenwerkingsverband met als doel afspraken te maken over hoe de komende periode invulling wordt gegeven aan de samenwerking.

Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

Vanuit de regionale samenwerking wordt parallel aan het waterketenplan de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel Noord opgesteld. Het uitvoeringprogramma geeft invulling aan de eerste gezamenlijke stappen naar een klimaatrobuste omgeving in 2050. In het uitvoeringsprogramma worden naast de regionale maatregelen ook de lokale maatregelen opgenomen. Het opstellen van een uitvoeringsagenda is een iteratief proces. Landelijk is bepaald dit om de zes jaar te herhalen. Een uitvoeringsagenda bevat de concrete maatregelen waarmee de gevolgen van klimaatverandering de komende jaren wordt aangepakt. Vanuit WPN wordt samen met de regionale partners gewerkt aan een regionale uitvoeringsagenda. Daarnaast wordt voor iedere gemeente een lokale uitvoeringsagenda opgesteld. Hiervoor worden op basis van de informatie uit de stresstesten risicoanalyses gemaakt. Hierin worden knelpunten bepaald en oplossingsrichtingen voorgesteld. In risicodialogen met de stakeholders worden de risico's bepaald en strategische keuzes voorgesteld voor te nemen klimaatadaptatieve maatregelen.

Het streven is om de regionale en lokale uitvoeringsagenda's in het voorjaar van 2021 bestuurlijk vast te stellen. Uitkomst van de risicodialoog kan zijn dat extra middelen moeten worden opgenomen in de volgende actualisatie van het GRP, de gemeente kan er ook voor kiezen dat de exploitatie kaderstellend is, dan moet het uitvoeringsprogramma hier op worden aangepast. Bovendien mogen wettelijk gezien alleen de water gerelateerde maatregelen uit de GRP-exploitatie worden bekostigd (zie paragraaf 3.3). Met water gerelateerde maatregelen wordt bedoeld maatregelen die invulling geven aan de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Voor niet water gerelateerde adaptatie maatregelen zoals bijvoorbeeld het voorkomen van hitte-stress zijn mogelijk aanvullend andere middelen nodig. Sommige maatregelen kunnen zowel een gunstig effect hebben op water als op het voorkomen van hitte-stress. Bijvoorbeeld het omvormen van naar riolering afwaterende verharding naar groen (groen voor grijs).

Voortzetting stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater – onderdeel van 'Waterklaar'⁴:

De stimuleringsregeling is gericht op het afkoppelen van hemelwater bij particulieren. De regeling voorziet in een verdubbeling van de gemeentelijke subsidiebijdrage door het waterschap voor de initiatiefnemer. Eind 2020 heeft een evaluatie van de regeling plaatsgevonden, de resultaten worden meegenomen bij de opzet van een eventueel vervolg na 2021. De lasten gemoeid met deze subsidieregeling en de uitvoering ervan zijn meegenomen in deze actualisatie van het GRP.

Gezamenlijk uitvoeringsprogramma Water Panel Noord 2020-2023:

In de samenwerking zijn/worden de onderstaande projecten opgepakt:

- Project 'Waterklaar' Communicatie (Regionale communicatiecampagne anders omgaan met regenwater, waarvoor de regionale website 'waterklaar.nl' is opgezet.
- Project 'Samenwerking Gemalenbeheer'
- Project 'Waterketenplan Limburg Noord'
- Project uitvoeringsagenda klimaat WPN (Follow-up stresstest)
- Project 'Grondwatermeetnetten fase 3'
- Pilot gezamenlijk meetplan Limburg Noord loopt nog (gestart voor 2020)

Deze projecten zullen ook onderdeel zijn van de op te stellen uitvoeringsagenda bij het waterketenplan, deze projecten zijn meegenomen in de exploitatie van het GRP.

Daarnaast zijn beperkt middelen gereserveerd voor enkele project verkenningen (initiatief fase projecten) en voor enkele nieuwe projecten die nader worden ingevuld op basis van het waterketenplan.

2.4 Omgevingswet

Door verdere vereenvoudiging van het omgevingsrecht gaan de Wet Milieubeheer en de Waterwet (naar verwachting per 1 januari 2022) op in de Omgevingswet. De Omgevingswet stelt, veel meer dan de traditionele ruimtelijke ordening, de fysieke omgeving centraal.

Deze wetswijziging heeft als direct gevolg dat de planverplichting voor het GRP komt te vervallen. De Gemeentewet blijft wel van kracht na invoering van de Omgevingswet. Om de juiste heffing te bepalen is inzicht in de werkzaamheden en planning noodzakelijk. Een rioleringsplan of programma blijft daartoe nodig. Deze actualisatie is een voorbereiding op de overgang naar een riolering en water programma.

In de Omgevingswet worden nieuwe instrumenten geïntroduceerd, waaronder de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan:

- Omgevingsvisie: strategische en langetermijnvisie op de gehele fysieke leefomgeving
- Omgevingsprogramma: de gemeente kan in het programma het beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud van de fysieke leefomgeving nader uitwerken. In een programma Water en Riolering kan de gemeente een vervolg geven aan hetgeen nu in het GRP vastgesteld ligt
- Omgevingsplan: Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied, dus ook regels over riolering en stedelijk water. Er zijn ook regels die niet in het omgevingsplan passen, zoals de rioolheffingsverordening en de verordening eenmalig aansluitrecht riolering. Dit betreffen namelijk belastingverordeningen waarvan is bepaald dat deze buiten het omgevingsplan blijven. Voor de implementatie van de Omgevingswet volgt de gemeente de VNG-lijst 'Minimale acties Omgevingswet voor gemeenten'. Hiervoor heeft de gemeente al een ruimtelijke structuurvisie opgesteld en werkt momenteel aan een pilot voor het opstellen van het omgevingsplan.

De in bijlage 6 opgenomen Afkoppelbeslisboom Gemeente Venlo wordt gezien als beleidsregel ten behoeve van het nog op te stellen omgevingsplan. De beslisboom zal worden geactualiseerd in 2021 op basis van de gekozen ambitie voor klimaatadaptatie in de vastgestelde Agenda Groen en Water, de

⁴ Waterklaar is een initiatief in Noord-Limburg wat bij moet dragen aan het behalen van de stedelijke wateropgave en het klimaatbestendig maken van de leefomgeving, door het water vast te houden in de haarvaten van het watersysteem.

resultaten uit de te voeren risicodialogen en de resultaten uit het waterketenplan in de regionale samenwerking.

2.5 Ontwikkelingen realisatie en beheer openbare ruimte

Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR)

Op dit moment heeft de gemeente geen integrale visie op de openbare ruimte, alleen sectorale beleidsvisies. Door onder andere de onderstaande punten is het wenselijk om een IVOR op te stellen:

- Het veranderend gebruik en toenemende druk van de openbare ruimte
- Samenbrengen en afstemmen van de aspecten over openbare ruimte (waaronder stedelijk water en klimaatadaptatie) uit de diverse beleidsvisies
- De noodzaak om de functionaliteit van de openbare ruimte beter te benutten en in balans te brengen
- De inrichting van de openbare ruimte houdt meer rekening met de thema's van de toekomst zoals gezondheid, ontmoeting en actieve leefstijl
- Het verbeteren van zowel de interne als externe samenwerking

Het IVOR bevat ambities en richtlijnen voor ontwikkeling en beheer van de openbare ruimte. Hiermee dient het IVOR als kader voor het opstellen van beheer- en meerjarenplannen openbare ruimte en daarmee het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. De vaststelling van de IVOR is gepland in de eerste helft van 2021.

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024 (IBOR)

Omdat er ambtelijk behoefte is om de beheer- en meerjarenplannen onder een integrale paraplu te brengen, stelt de gemeente een IBOR op. De kaders en ambities uit het IVOR vormen hiervoor de basis. Met het IBOR kan regie gevoerd worden op integraal beheer en daarmee op het gebruik van de openbare ruimte. Het concept IBOR 2021-2024 omschrijft de Venlose beheerstandaard en onderbouwt hoe de beschikbare budgetten hierop worden ingezet. De daarvoor benodigde budgetten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen. Via de beheerplannen worden eventuele tekorten via de begrotingscyclus ter besluitvorming voorgelegd. Het plan moet ervoor zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om de Venlose openbare ruimte veilig en functioneel te onderhouden, zonder dat kapitaalvernietiging plaatsvindt. De vaststelling van het IBOR is gepland in de tweede helft van 2021.

Het IBOR is voor stedelijk water en riolering mede gebaseerd op het GRP. De GRP budgetten maken geen onderdeel uit van de beheerbudgetten in IBOR, aangezien de exploitatie GRP haar eigen wettelijke grondslag heeft (zie verder hoofdstuk 3). Uitgangspunt is dat conform de uitgangspunten van het IBOR, de uitvoeringsplanning van het GRP tegelijkertijd en integraal wordt afgestemd met de overige beheercomponenten in de openbare ruimte.

In het IBOR is ook uitgewerkt hoe we als aanhaking op IVOR en IBOR invulling geven aan participatie bij projecten, waaronder samenwerking, integrale afwegingen, wijkgericht werken, de samenlevingsagenda en uitvoering van Meldingen openbare ruimte.

Door de openbare ruimte integraal te benaderen en ook andere (maatschappelijke) ontwikkelingen meer mee te nemen dienen ook beheermaatregelen in de openbare ruimte breder/integraler te worden afgewogen. In sommige gevallen kan synergie worden bereikt wanneer diverse beheermiddelen en middelen voor stedelijke vernieuwing kunnen worden gecombineerd. De noodzaak van veiligheid en bewaken van de ondergrens blijft hierin echter de hoogste prioriteit hebben, zodat uitval en disfunctioneren wordt voorkomen. De rol van de rioolbeheerder verschilt dan telkens:

- Keuze relining; rol beheerder stedelijk water
- Keuze afkoppelen; rol partner waterketen/ beleidsuitvoerder klimaat adaptatie
- Keuze vervanging; rol beheerder stedelijk water/mederegisser openbare ruimte

Hieronder enkele voorbeelden:

- Maatregelen bij een verouderd riool met gebreken: nu kiezen voor renoveren zonder graafwerk (relinen); weinig overlast, snel en lagere kosten ten opzichte van vervanging. Op een later moment kan daarbij alsnog worden afgekoppeld zonder kapitaalvernietiging, bijvoorbeeld in combinatie met wegonderhoud.

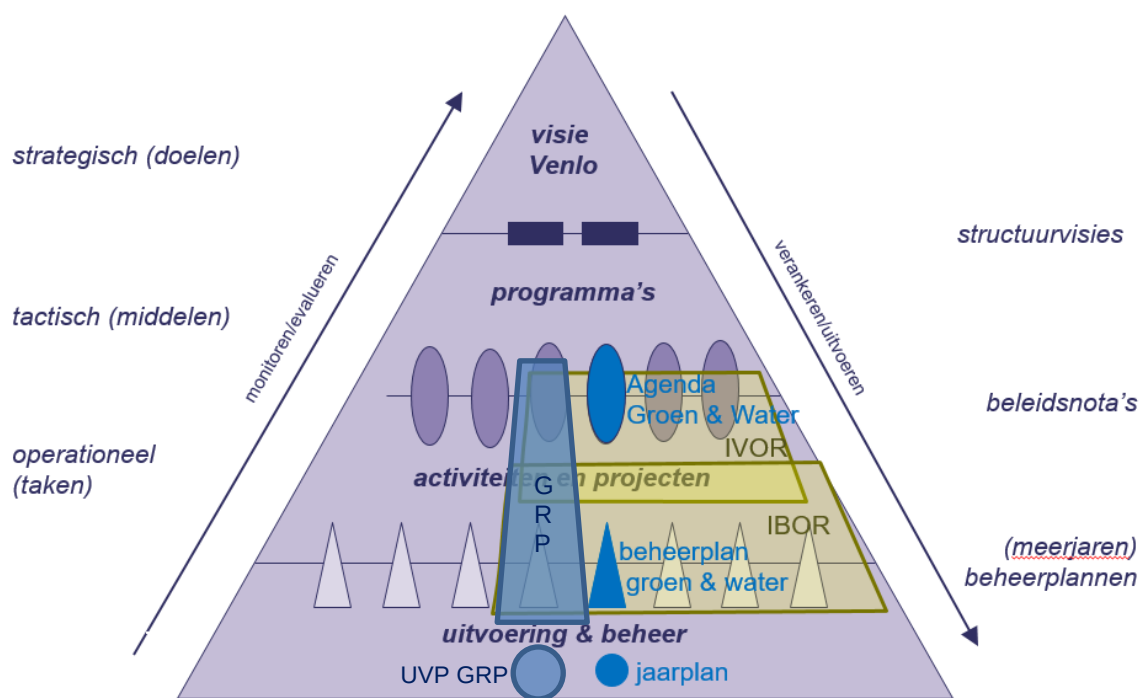
- Bij vervanging in combinatie met herinrichting openbare ruimte direct verhard oppervlak afkoppelen, maar direct ook klimaatmaatregelen groen en water (klimaatadaptatie) meenemen, door aanpassing van het wegprofiel op basis van de nieuwe inzichten. Dit kan een onvoorziene hogere of vervroegde bijdrage vanuit het GRP betekenen ten opzichte van renoveren zonder graafwerk.

Beheerplan Groen en Water 2021-2025

In het beheerplan Groen en Water 2021-2025 heeft de gemeente aangegeven wat nodig is om de basis voor groen en (oppervlakte)water op orde te brengen en te houden. Het beheerplan Groen en Water 2021-2025 beschrijft de minimale basiskwaliteit voor de verschillende beheertype en een concreet actieplan om dit te bereiken. Onder de basis op orde wordt nadrukkelijk ook bedoeld dat groen en water toekomstbestendig moeten zijn. De kosten gerelateerd aan de zorgplichten van het GRP voor de in het beheerplan Groen en Water opgenomen wateronderdelen zijn in deze financiële actualisatie meegenomen. Dit betreffen de onderdelen; waterlopen, watervlaktes, oevers of slootkanten, greppels of droge sloten, waterbodems, wadi's, groene infiltratie en retentievoorzieningen en (kleine) duikers.

Positionering GRP

Het gemeentelijk rioleringsplan is een plan met componenten op tactisch niveau en onderdelen op operationeel niveau. Op operationeel niveau wordt invulling en uitvoering gegeven aan de gemeentelijke waterzorgplichten (afvalwater, regenwater en grondwater) daarbij worden de kaders gevolgd uit de raadsprogramma's (met name Leefbaar Venlo en Circulaire en duurzame hoofdstad) en diverse beleidsnota's (Agenda groen en water). De positie van het GRP en haar jaarlijks uitvoeringsprogramma is in het onderstaande schema weergegeven.

Figuur 2.1 positie GRP en jaarlijks uitvoeringsprogramma

In het GRP zijn gelet op de maatschappelijke ambities vijf doelstellingen opgenomen. Vanuit die doelstellingen zijn in het GRP ook kaders en uitgangspunten omschreven. Voorbeelden hiervan zijn:

- Omgang afvalwater in het buitengebied/niet gerioleerd gebied
- Invulling hemelwaterzorgplicht
- Vereiste regenwaterberging bij nieuwe initiatieven
- Afwegingskader maatregelen grondwaterzorgplicht
- Aanpak terugdringen vuiluitwerp via riooloverstorten naar oppervlaktewater
- Wijze van cyclisch beheer op basis van inspecteren, maatregelen bepalen, uitvoeren

Op basis van het GRP wordt uitvoering gegeven aan de dagelijkse/cyclische beheermaatregelen. Daarnaast worden planmatige maatregelen opgenomen en uitgevoerd op basis van jaarlijkse uitvoeringsplannen.

2.6 Leeftijd rioolstelsel

Iedere 5 jaar wordt op basis van de jaarlijkse inspectieresultaten vrijvervalriolering een prognosematrix uitval geactualiseerd. Aan de hand van de matrix wordt een prognose gemaakt voor de te verwachte uitval van leidingen en putten. De uitval blijft op de korte termijn beperkt, mede door alle instandhoudingsmaatregelen van de afgelopen periode en door de leeftijdsopbouw van het stelsel. Op de lange termijn blijft op basis van de matrix wel meer uitval op te treden.

Het verkregen beeld uit de matrixanalyse is gebruikt voor het bijstellen van de financiële reservering instandhouding. Zodra de komende jaren uit nieuwe inspectieresultaten een significante stijging van schadebeelden hier aanleiding toe geeft, zal hierop worden geanticipeerd bij de eerstvolgende financiële actualisatie. Op deze wijze wordt 'de vinger aan de pols gehouden'.

2.7 Grondwater

De afgelopen periode zijn er ten aanzien van de grondwaterzorgplicht een drietal onderzoeken uitgevoerd:

1. Onderzoek optimalisatie peilbuisbeheer Venlo: het onderzoek met name gericht om te kijken of een efficiency slag (laaghangend fruit) mogelijk is op de toegepaste werkwijze.
2. Onderzoek naar effecten op het grondwater als gevolg van stedelijke ontwikkeling en klimaat, met name gericht op hoe Venlo invulling geeft aan de grondwaterzorgplicht.
3. Daarnaast neemt Venlo deel aan het, binnen de regionale samenwerking opgepakt onderzoek naar gezamenlijk peilbuisbeheer.

De resultaten van deze drie onderzoeken hebben geleid tot een nieuwe invulling van de grondwaterzorgplicht. In bijlage 7 is het beleid opgenomen, figuur 2.1 toont een stroomschema waaruit af valt te lezen wanneer de gemeente wel en niet verantwoordelijk is voor het treffen van grondwatermaatregelen.

* De gemeente past de te treffen maatregelen in het openbaar gebied in de exploitatie van het GRP in en neemt deze vervolgens op in de planning van het uitvoeringsprogramma GRP

Figuur 2.2 stroomschema grondwatermaatregelen

De gemeente beschikt over een eigen grondwatermeetnet dat niet volledig gebied dekkend is, maar dat de gemeente wel voldoende inzicht verschaft in de grondwaterstand. Hiertoe zijn ca. 45 peilbuizen voorzien van een datalogger die dagelijks (digitaal) kunnen worden uitgelezen. De kosten voor het vervangen, uitbreiden en uitlezen van de peilbuizen zijn meegenomen in deze financiële actualisatie.

2.8 Meten en monitoren

Behalve een grondwatermeetnet wil de gemeente steeds meer aan de riolering gaan meten. Op deze manier ontstaat een groter inzicht in het functioneren van de riolering. Bovendien kan door middel van sturing de berging in het rioolsysteem beter worden benut. Hierdoor kunnen lozingen via de gemeentelijke overstorten naar oppervlaktewater worden gereduceerd. Ook verschaft het meten meer inzicht in het stelselgedrag, op grond waarvan de gemeente met meer inzicht maatregelen kan afwegen. Hierdoor kunnen benodigde investeringen op een meer verantwoorde en doelmatige wijze worden gemaakt. In de financiële actualisatie is rekening gehouden met een uitbreiding op meten en monitoren, zowel qua financiële middelen als qua personele capaciteit.

2.9 Rekenmodel riolering

De gemeente heeft voor het verkrijgen van inzicht in de gevolgen van de klimaatveranderingen deelgenomen aan de regionaal uitgevoerde stresstesten⁵. In het rekenmodel dat ten grondslag ligt aan deze stresstesten is echter de invloed van de riolering niet meegenomen. Om deze invloed wel mee te kunnen nemen heeft de gemeente een rekenmodel opgesteld en stresstestberekeningen voor regenwateroverlast uitgevoerd waarin zowel de riolering als de bovengrondse inrichting is opgenomen. Hiertoe is allereerst het rekenmodel van de riolering opnieuw opgebouwd met actuele gegevens (waaronder een nieuwe inventarisatie van afstromend verhard oppervlak). Dit rekenmodel van het rioolstelsel is opgebouwd in de rekensoftware InfoWorks ICM. Dit vernieuwde rioolmodel (model van de ondergrondse infrastructuur) is vervolgens uitgebreid met een maaiveldmodel (model van de bovengrond). Met dit nieuwe integrale rekenmodel kan de gemeente in InfoWorks ICM zogenaamde 1D-2D berekeningen laten uitvoeren, waarbij zowel de riolering als de afstroming over maaiveld wordt doorgerekend.

Dit nieuwe model stelt de gemeente in staat om in te zoomen op de uit de stresstest naar voren gekomen gevoelige locaties voor wateroverlast en deze berekeningsresultaten te analyseren. De rekenresultaten vormen input bij afwegingen binnen de risicodialogen. Daarnaast dient het InfoWorks-ICM-model voor de nadere uitwerking en toetsing van de maatregelen voor het uitvoeringsprogramma.

2.10 Kader Richtlijn Water (KRW)

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water in werking getreden. De KRW heeft tot doel de kwaliteit van de oppervlaktewateren en het grondwater in de Europese Unie te beschermen en te verbeteren. In beginsel dient het watersysteem in 2015 kwalitatief (chemisch en ecologisch) op orde te zijn. De KRW biedt onder voorwaarden een mogelijkheid tot fasering (tot 2027).

De lozing van rioolwater door overstorten is één van de bronnen die een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater. Voor de gemeente Venlo zijn in het verleden in overleg met het waterschap KRW-maatregelen bepaald. Hierbij werd uitgegaan van de volgende richtlijnen:

- Voor niet kwetsbare wateren: voldoen aan de basisinspanning
- Voor kwetsbare wateren: voldoen aan T=2 (max. 1 × per 2 jaar overstorten)
- Voor zeer kwetsbare wateren: voldoen aan T=5 (max. 1 × per 5 jaar overstorten)

Sinds het Bestuursakkoord Water (2011) ligt de focus op doelmatig water(keten)beheer: Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed? Dit heeft onder andere geleid dat overgegaan is van een sterk normatief beleid naar een meer effectgerichte benadering. Voor Waterschap Limburg heeft dit geleid tot de redeneerlijn-methode.

Het vertrekpunt voor de Redeneerlijn wordt gevormd door een ecologische toetsing van de invloed van riooloverstorten op de aquatische leefomgeving van het ontvangend oppervlaktewater. De ecologische toets gaat, ten opzichte van bestaande methoden, in op de complexiteit van het ecosysteem en de betreffende interacties. Hierdoor wordt maatwerk per overstortlocatie geboden. Daarnaast staan waterkwaliteitsdoelen centraal en is een doelmatige aanpak met een goede kosten-batenafweging mogelijk.

De komende periode gaat de gemeente samen aan de slag met Waterschap Limburg om voor Venlo de redeneerlijn verder uit te werken, voor die overstorten waar tot op heden nog geen maatregelen zijn getroffen. Dit moet leiden tot afspraken tussen waterschap en gemeente over de streefwaarden qua emissie en/of (kosten)efficiënte maatregelen. Het verder afkoppelen van verhard oppervlak heeft sowieso een positief effect op het behalen van de KRW-doelstellingen. De gemeente neemt bij voorkeur bronmaatregelen boven 'end-of-pipe' oplossingen. In de exploitatie zijn voor een aantal overstortlocaties middelen voor afkoppelen gereserveerd.

Een overzicht van de overstorten op oppervlaktewater is als bijlage 8 opgenomen.

⁵ De resultaten zijn in de vorm van een klimaatatlas beschikbaar gesteld via de website van het Waterpanel Noord: <https://www.waterklaar.nl/noord/klimaatkaart>

3 Financiële actualisatie GRP toelichting Financiën

3.1 Algemeen

De belangrijkste ontwikkelingen van het waterbeleid voor gemeenten zijn genoemd in het beleidsonderdeel van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2023. Het beleid uit het GRP 2014-2023 vormt nog steeds de basis voor wat betreft de invulling van de gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater, aangescherpt op de ontwikkelingen zoals in hoofdstuk 2 beschreven. Zoals aangegeven betreft de huidige actualisatie vooral een financiële actualisatie. Bij de beschrijving van de inkomstenkant ter dekking, zijn tevens de consequenties voor de rioolheffing op korte termijn aangegeven, met een doorkijk voor de langere termijn.

Belangrijkste uitgangspunt bij het bepalen van de baten is 100% kostendekking. Wettelijk is voorgeschreven dat de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Daarnaast is voor het onderdeel rioolheffing ook het streven de lastendruk voor de inwoners en de bedrijven van de gemeente Venlo zo veel mogelijk te beperken en een stijging van de lasten te voorkomen.

Op grond van de geactualiseerde exploitatieopzet is voor de periode 2021-2031 een jaarlijkse uitgave van gemiddeld circa € 9,6 miljoen (inclusief geëgaliseerde BTW en overhead) aan riolering gecalculeerd. Hierin is rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals benoemd in hoofdstuk 2. Op basis van het uitgangspunt 100% kostendekkend, zijn inkomsten noodzakelijk van gemiddeld € 9,9 miljoen, rekening houdend met de inzet van de egalisatievoorziening. Vertrekpunt bij de exploitatieopzet is de begroting 2021-2024 waarvan de basis ligt in de kadernota 2021. In de Kadernota 2021 is aangegeven dat:

- Voor de resterende duur van de collegeperiode de woonlasten nominaal niet meer worden verhoogd;
- De inkomsten uit de areaaluitbreiding OZB en een aanpassing (verhoging) van het OZB-tarief voor niet-woningen worden ingezet ter dekking van de stabilisatie van de gemiddelde woonlasten voor woningen;

Over de periode 2019-2024 bezien, is een van de effecten die herkenbaar zijn in de woonlastendruk dat de rioolheffing in de periode 2020-2021 gelijk blijft en in 2022 verhoogt met 10%.

In deze exploitatie GRP is echter een gelijkmatige cumulatieve verhoging opgenomen van gemiddeld 3,5% (€ 6,35 prijspeil 2021) per jaar, gedurende de exploitatieperiode vanaf 2022. Dit is in afwijking van de begroting 2021-2024. Daarnaast vindt een jaarlijkse indexering plaats. Conform de programmabegroting 2021-2024 is voor de indexering van het tarief van 2021 ten opzichte van 2020 gerekend met 0%. Voor 2020 is in de exploitatie gerekend met het volgens de verordening rioolheffing 2020 vastgestelde tarief.

In het rekenmodel van de exploitatie is gecalculeerd met constante prijzen en tarieven (prijspeil 2021, met uitzondering van 2020). Afhankelijk van de begrotingsuitgangspunten die jaarlijks bij de kadernota door de raad worden vastgesteld, zullen zowel de prijzen als de tarieven worden geïndexeerd. Om aansluiting bij de realisatie en de begroting te houden, is 2020 op basis van realisatie, als jaar voorafgaand aan de het jaar van vaststelling (2021) ook nog opgenomen in de exploitatie.

De exploitatieopzet voor de komende planperiode is gemaakt om de benodigde baten te berekenen. Het resultaat van deze exploitatierekening wordt meerjarig gemuteerd aan de egalisatievoorziening om zo te voorkomen dat jaarlijkse uitschieters in de uitgaven leiden tot tariefschommelingen.

Prioritering maatregelen

Het spreekt voor zich dat niet alle maatregelen in het eerste planjaar kunnen worden uitgevoerd. Bij het inplannen van de maatregelen is zoveel mogelijk rekening gehouden met de haalbaarheid van uitvoering in de geplande jaarschijf en de urgentie van de maatregel. De urgentie wordt mede bepaald door de kosten van de maatregel en het effect (kosten-baten analyse). Bij het terugdringen van de vuiluitworp op oppervlaktewater via de riooloverstorten gaat de aandacht in eerste instantie uit naar de kwetsbare oppervlaktewateren.

Op grond van het in paragraaf 2.5 omschreven concept IBOR⁶ worden ingrepen in de openbare ruimte zoveel mogelijk integraal benaderd. Wanneer kansen, zoals meeliftmogelijkheden met herinrichtingsplannen en wegonderhoud zich voordoen, wordt hierop ingespeeld. Dit kan naast de

⁶ De vaststelling van IBOR is gepland in de eerste helft van 2021.

maatregelen vanuit het beheer van de openbare ruimte ook gelden voor ontwikkelplannen. Voor zover deze ontwikkelingsplannen nu al in beeld zijn. Ook het bereiken van synergie bij het uitvoeren van maatregelen geeft aanleiding deze maatregelen eerder in te plannen. Bijvoorbeeld maatregelen ten behoeve van de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit waarbij de kans op wateroverlast aanzienlijk kan worden vermindert. Jaarlijks worden deze maatregelen uitgewerkt tot een uitvoeringsprogramma GRP (UVP-GRP).

3.2 Lasten

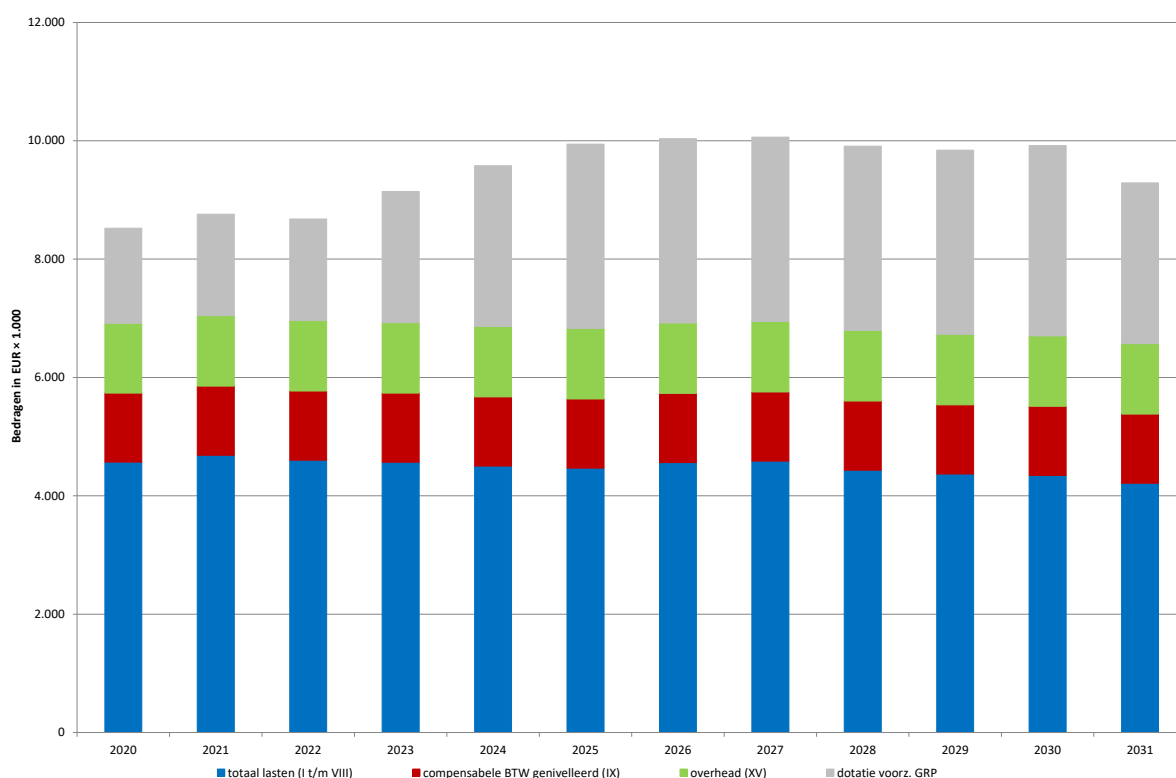
Kostenposten

Voor het GRP is het van belang dat voldoende inzicht bestaat in de omvang van de maatregelen die gemoeid zijn met de uitvoering van het beschreven beleid. Een raming van de kosten van deze maatregelen, levert een beeld op van de benodigde middelen die vervolgens kunnen worden vertaald in een kostendeekkende rioolheffing.

Om de kosten voor de komende planperiode zo goed mogelijk in te schatten, zijn van de op hoofdlijnen beschreven nieuwe maatregelen (watertaken incl. klimaatadaptatie conform Agenda Groen & Water) en de maatregelen voor instandhouding en beheer van het systeem (instandhouding) de kosten bepaald en is een prognose van het uitvoeringsjaar gemaakt. Hiermee wordt inzicht gegeven in welke kosten noodzakelijk zijn voor nieuwe investeringen en instandhouding op jaarbasis. De kosten voor deze maatregelen vormen de voornaamste input voor een exploitatieberekening. Samen met de overige kosten die volgen uit de gestelde beleidsdoelen en relatie hebben met de organisatie van de watertaken, zijn de totale jaarlijkse rioleringskosten bepaald.

Een overzicht van de jaarlijkse exploitatie lasten voor de planperiode van dit GRP is weergegeven in figuur 3.1.

Figuur 3.1 Lastenontwikkeling incl. (vaste) dotatie voorz. GRP, genivelleerde BTW en overhead excl. mutatie egalisatievoorziening GRP

Voor de bepaling van de lasten in de exploitatie zijn de kosten van de maatregelen verdeeld over de volgende kostenposten.

- Communicatie en onderzoek (I).
- Reiniging en inspectie (II).
- Vaste kosten en overig (III).
- Correctief serviceonderhoud (IV).
- Reiniging wegen rioleringen (V).
- Kapitaallasten (VI).
- Kapitaallasten riolering buitengebied (VII).
- Lasten heffing en invordering BsGW (VIII).
- BTW (IX).
- Watertaken (X).
- Instandhouding (XI).
- Overhead (XV).

In bijlage 2 is een toelichting gegeven van de in het GRP gehanteerde onderverdeling van kostenposten. In hoofdstuk 4 is een toelichting van de voornaamste verschillen tussen de oude (2017) en nieuwe exploitatie weergegeven, voor de diverse posten.

Uitvoering werkzaamheden

De uitvoering van veruit de meeste maatregelen in het GRP kunnen als planmatig worden aangemerkt. De maatregelen die hieronder vallen, kunnen over het algemeen op basis van een vooraf op te zetten werkschrijving (bestek) worden uitgewerkt. De uitvoering van deze werkzaamheden wordt uitbesteed. Hierop is het gemeentelijk aanbestedingsbeleid van toepassing. Dit beleid is er op gericht zo concurrerend mogelijke inschrijvingen te verkrijgen met een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteitsverhouding. Ook het correctieve onderhoud wordt op basis van een meerjarig bestek uitgevoerd. Het betreft hier kleinschalige, meest voorkomende, vaak specialistische herstelwerkzaamheden waarbij de snelheid van verhelpen van de storing een rol speelt.

De kosten voor instandhouding en watertaken zijn beide als planmatig aan te merken.

Voorziening riolen

Uit de voorziening GRP worden de planmatige kostenposten Instandhouding (XI) en Watertaken (X) bekostigd⁷. Deze posten zijn weergegeven in bijlage 4.

De jaarlijkse dotatie volgt uit de exploitatieberekening. Voor de lasten geldt dat deze jaarlijks in de begroting van baten en lasten worden meegenomen. Bij de baten en lasten is de jaarlijkse voeding (dotatie) aan de voorziening GRP als jaarlijks vaste last opgenomen.

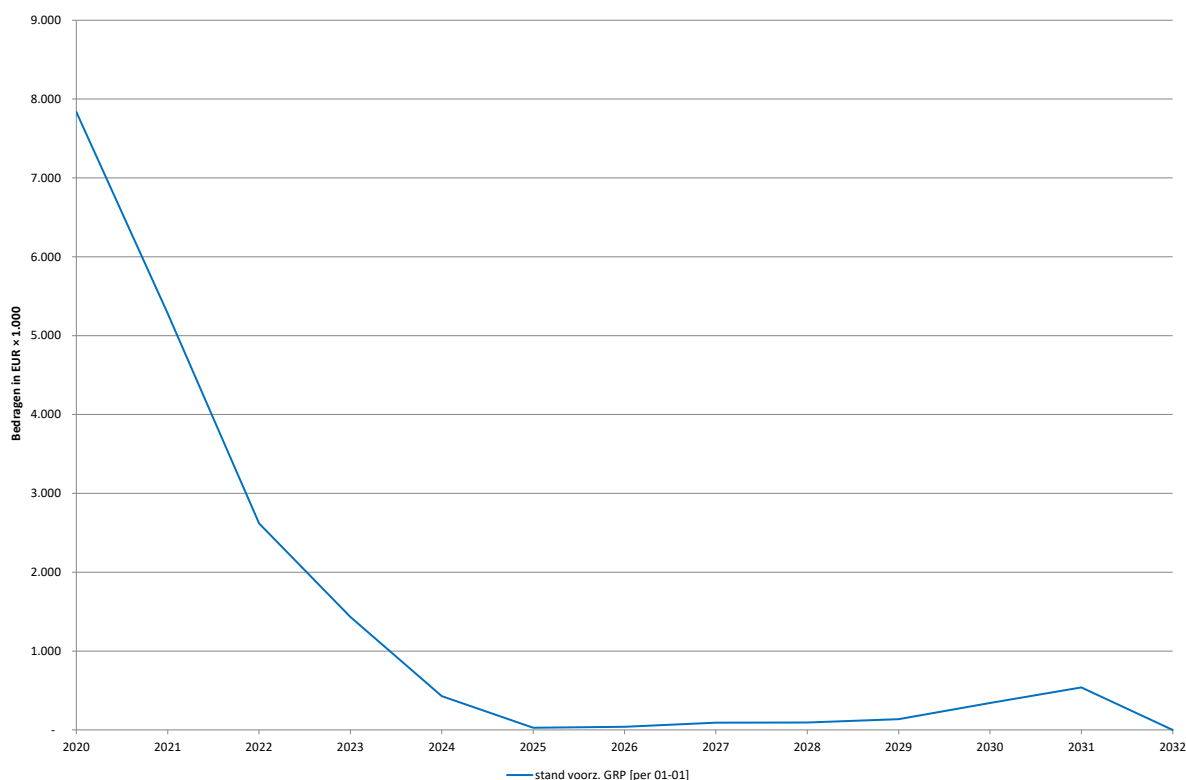
Door te werken met een jaarlijks vaste dotatie kan de begrotingsdruk constant worden gehouden en worden jaarlijkse schommelingen in de uitgaven voor instandhouding (XI) en watertaken (X) uitgevlakt.

⁷ Hierbij is rekening gehouden met de richtlijnen van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Op basis van deze richtlijnen zijn de kostenposten verdeeld in lasten en onttrekkingen.

Beginstand voorziening

In het exploitatiemodel wijkt de beginstand van de voorziening af van de werkelijke stand per 1-1-2020. De beginstand van de voorziening GRP is opnieuw berekend en komt uit op € 7.838.934,-- Bij de jaarrekening 2020 is deze vastgesteld op € 7.588.934,-- (per 01-01-2020). Het verschil is € 250.000,--. Dit verschil is het gevolg van een positief saldo van € 250.000,-- bij de afsluiting van de jaarschijf 2018 bij de jaarrekening 2020. Dit saldo dient ten goede te komen aan het product riolering en is daarom verwerkt via een correctie op de beginstand van de voorziening in de nieuwe exploitatie.

In figuur 3.2 is het verloop van de voorziening GRP weergegeven. Een voorziening wordt gerekend tot het vreemd vermogen. Een te hoge stand van de voorziening heeft een negatieve uitwerking op de financiële positie van de gemeente. De hoge beginstand van de voorziening GRP is mede bepaald doordat enkele projecten later worden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. In de actualisatie is hierop geanticipeerd door een nieuwe prognose op te stellen wanneer de maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd en een 'correctie dotatie voorziening' te hanteren om meer te kunnen sturen op de stand van de voorziening. Zie paragraaf 4.2 (toelichting 'dotatie voorziening' en 'overige onderdelen exploitatie'). Uitgangspunt bij de exploitatieopzet is dat de voorziening aan het eind van de beschouwde exploitatieperiode tot € 0,-- is gedaald.

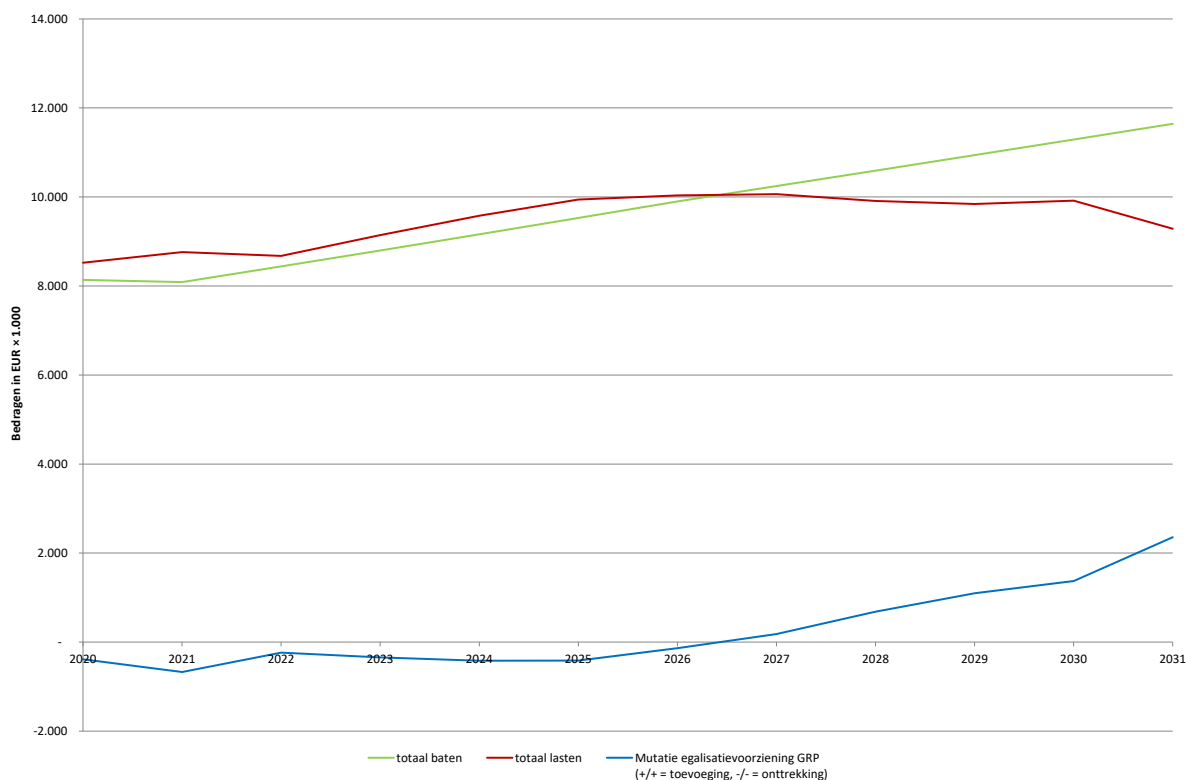

figuur 3.2 Voorziening GRP 2020-2031

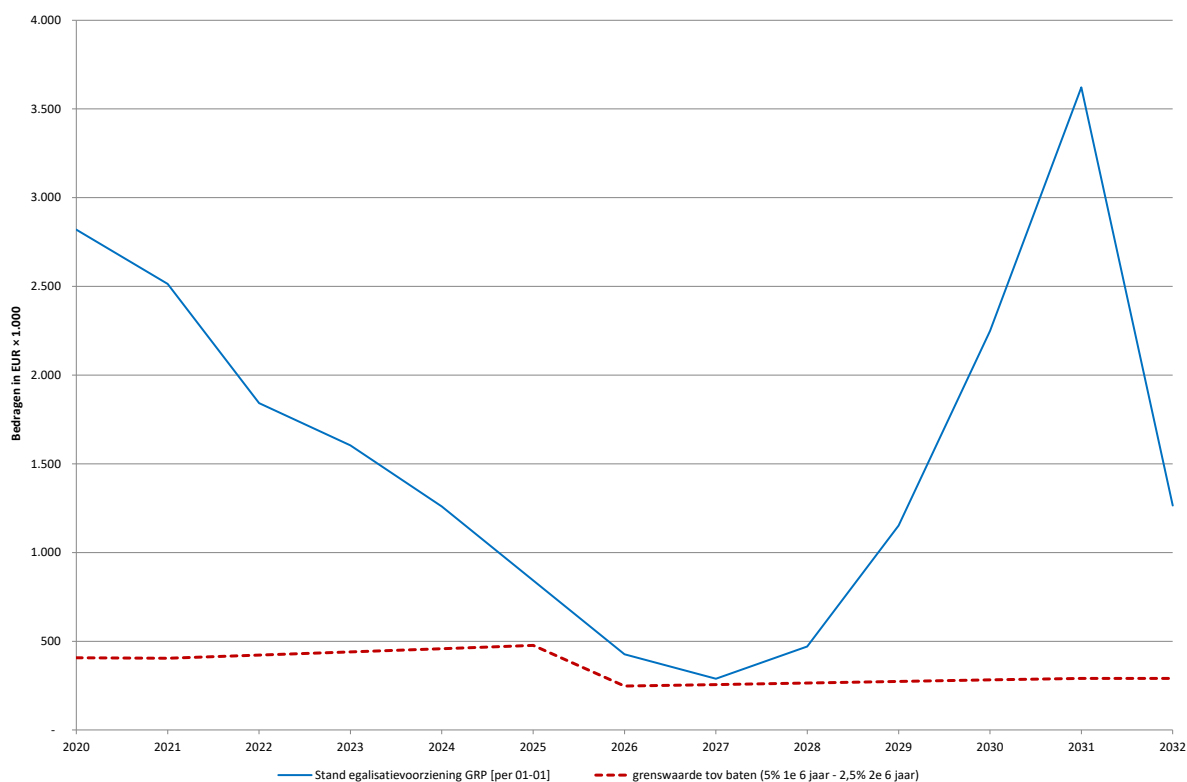
Dotaties en onttrekkingen aan de egalisatievoorziening

De exploitatie GRP is een gesloten circuit, waarvan de inkomsten en uitgaven volgens de exploitatie meerjarig op elkaar aansluiten. Om jaarlijkse schommelingen in het riooltarief te voorkomen is naast de voorziening GRP een egalisatievoorziening GRP ingesteld. Het exploitatieresultaat op de riolen wordt aan deze reserve toegevoegd of onttrokken. De stand (per 01-01-2020) van de egalisatievoorziening (€ 2.820.245,--) is onvoldoende om de heffing de komende jaren stabiel te houden. De egalisatievoorziening wordt in deze exploitatieperiode afgebouwd. Aan het einde van de looptijd loopt deze weer op. Dit geeft ruimte voor mogelijk onvoorziene zaken, zoals genoemd in par 3.4 (risicoanalyse) op te vangen. Tijdens de 4 jaarlijkse actualisaties kan het verloop van de egalisatievoorziening worden bijgesteld. Ook is in deze exploitatie rekening gehouden met een ondergrenswaarde, om onvoorziene tegenvallers uit de egalisatievoorziening te kunnen dekken. Het verloop van totale baten, totale lasten en het verloop van de egalisatievoorziening GRP is gevisualiseerd in de volgende figuren. De mutatie egalisatievoorziening

GRP is het verschil tussen de baten en de lasten (figuur 3.3a). De stand van de egalisatievoorziening is in figuur 3.3b weergegeven. In bijlage 4 is een totaal overzicht van de exploitatie opgenomen. De daarbij gehanteerde uitgangspunten zijn, voor zover niet in dit hoofdstuk benoemd, weergegeven in bijlage 5.

figuur 3.3a Totale baten, totale lasten en mutatie Egalisatievoorziening GRP

figuur 3.3b Egalisatievoorziening GRP 2020-2031

BTW (IX)

In de berekening van de rioolheffing wordt de BTW - component meegerekend (100% kostendekkend). Het BTW gedeelte valt op het product riolering vrij aan de algemene middelen⁸. Bij deze financiële actualisatie van het GRP is bekeken wat het BTW bedrag is dat jaarlijks op het product riolering doorberekend moet worden in de tarieven. Om zowel fluctuaties in de tarieven en fluctuaties in de vrijval naar de algemene middelen vanuit de exploitatie te voorkomen, is in de exploitatie gerekend met de genivelleerde BTW. Dit is de gemiddelde BTW over de exploitatieperiode 2021-2031 (11 jaar) die als een jaarlijks vast bedrag is ingevoerd, met uitzondering van 2020. Voor 2020 is het werkelijke bedrag opgenomen.

Overhead (XV)

Op basis van aanpassingen in de BBV mag overhead extracomptabel worden toegerekend. In de berekening van de rioolheffing zijn vanaf 2017 de overheadkosten apart berekend en als post XV ingevoegd.

3.3 Opbrengsten, toerekening en kostendekking

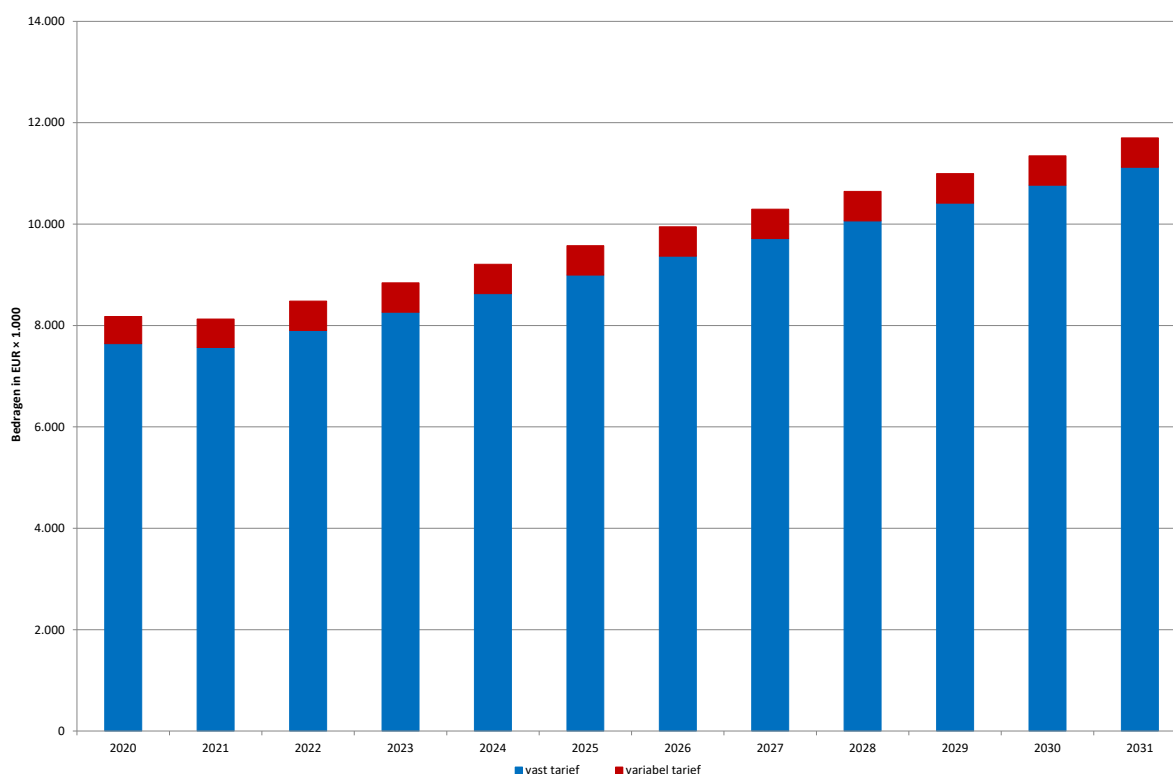
Baten

In de nieuwe exploitatieopzet berekening zijn de volgende baten meegenomen:

- Riolheffing vast tarief (XII).
- Riolheffing variabel tarief (XIII).
- Oninbaar leiden (XIV).

Een toelichting van de baten is weergegeven in bijlage 3. De uit de exploitatie volgende benodigde baten zijn gevisualiseerd in figuur 3.4a.

In figuur 3.4b zijn de baten en lasten tezamen in beeld gebracht. Hieruit valt de 100% kostendekkendheid af te lezen.

Figuur 3.4a Batenontwikkeling product riolen 2020-2031

⁸ Bij de invoering van het BTW compensatiefonds is de door te berekenen en te compenseren BTW uit de algemene uitkering van het gemeentefonds gehaald.

Figuur 3.4b Baten en lasten

Rioolheffing

De kosten voor het in stand houden en verbeteren van het gemeentelijk rioolstelsel en watersysteem, worden gedekt uit de rioolheffing. Bij het bepalen van de tarieven zijn de volgende uitgangspunten in acht genomen.

- De geraamde opbrengsten mogen de geraamde lasten niet overstijgen. Dit is opgenomen in artikel 229b van de gemeentewet (maximaal 100 % kostendekkend)
- De opbrengsten van de rioolheffingen mogen niet voor andere doeleinden dan voor het nakomen van de verbrede zorgplicht worden aangewend.
- In de egalisatievoorziening GRP worden op rekeningbasis voor- of nadelen geëgaliseerd
- Bij het saldo van de egalisatievoorziening GRP is gestreefd naar een zo laag mogelijk restsaldo. Het saldo mag daarbij op basis van voorschriften niet negatief staan. In de actualisatie is gerekend met een ondergrens voor het restsaldo gedurende de eerste 6 jaar van minimaal 5% van de totale baten, voor de laatste 6 jaar is gerekend met een ondergrens van minimaal 2,5% van de totale baten
- De minimale stand van de voorziening GRP is gesteld op € 0. Op basis van voorschriften mag dit saldo niet negatief zijn.

De exploitatieopzet is voor wat het kostenverhaal van de rioolheffing betreft evenals de voorgaande GRP's gebaseerd op handhaving van de gehanteerde heffingsmaatstaf en één rioolheffing voor alle gemeentelijke watertaken. Dit is omschreven in de jaarlijks vast te stellen verordening rioolheffing en leidt tot relatief lage perceptiekosten. Een andere wijze van differentiatie zou een verschuiving van lasten voor individuele huishoudens en bedrijven betekenen. Lastenverlichting voor een categorie leidt tot een evenredige lastenverzwaring voor de andere categorie. Ook kan dit van invloed zijn op de omvang van de perceptiekosten.

De rioolheffing 2020 bestond uit een vast tarief voor alle belastingplichtigen en een variabel tarief voor gebruikers die meer dan 1.000 m³ afvalwater per jaar afvoeren.

Het vast tarief in 2020 bedroeg € 155,30. Dit is lager dan het tarief waarmee in de vorige actualisatie rekening is gehouden. Dit is een direct gevolg van de in november 2018 vastgestelde bijsturingsmaatregel, hierdoor is in 2019 de rioolheffing verlaagd ten opzichte van 2018.

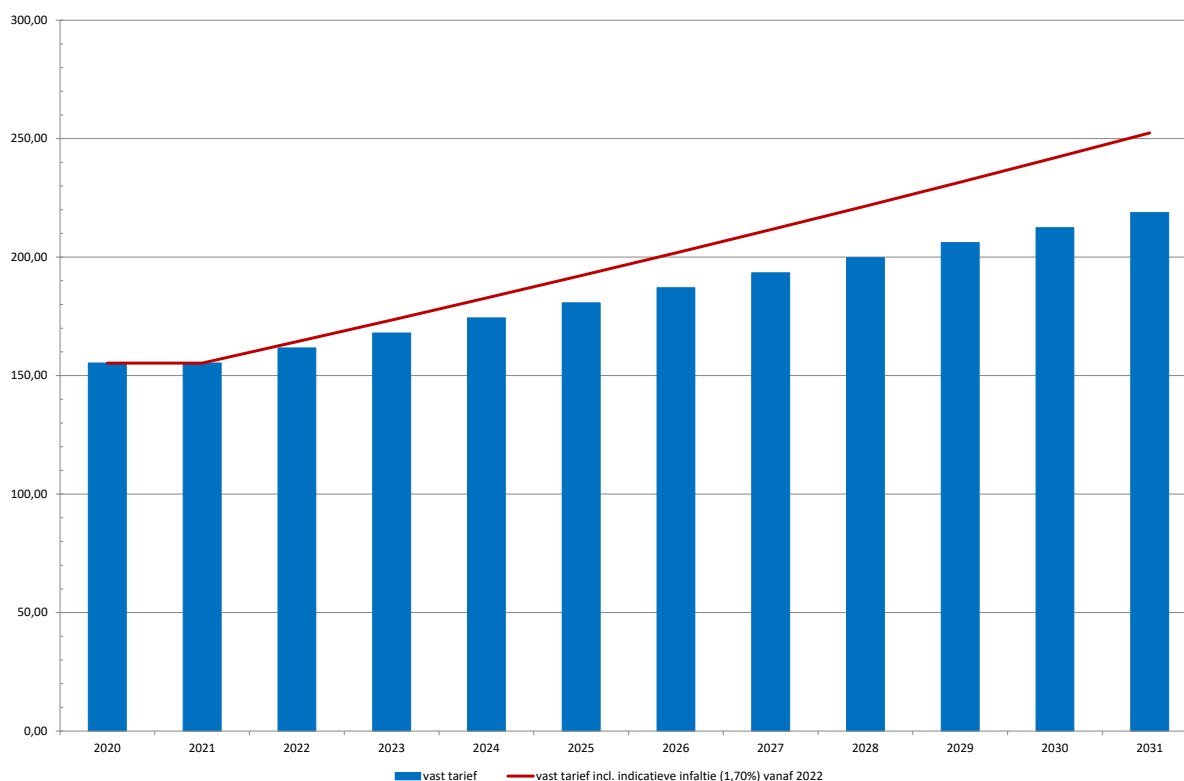
In verband met de aansluiting op de gemeentelijke begroting 2021-2024 en de verordening rioolheffing 2021 is voor 2021 in de exploitatie ook gerekend met € 155,30.

Om de volgens de exploitatie berekende uitgaven in evenwicht te houden met de inkomsten, is in deze exploitatie vanaf 2022 gerekend met een gelijkmatige cumulatieve verhoging van de rioolheffing van gemiddeld 3,5% (€ 6,35 prijspeil 2021) per jaar, gedurende de verdere exploitatieperiode tot en met 2031. Volgens de gemeentelijke begroting 2021-2024 was een verhoging voorzien in 2022 van 10% (€ 15,53 prijspeil 2021).

Het tarief voor 2022 komt hiermee uit op € 161,65 (exclusief inflatie). Het verloop van het vast tarief is weergegeven in figuur 3.5.

Het variabel tarief in 2020 en 2021 bedroeg € 0,28 per m³. In verband met het doorvoeren van de jaarlijkse indexatie is het variabel tarief vanaf 2022 verhoogd naar € 0,29 per m³ voor de verdere exploitatieperiode.

Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 is in het huidige rekenmodel geen rekening gehouden met een indexering van de tarieven. Hier staat tegenover dat ook de kosten in het rekenmodel niet zijn geïndexeerd (prijspeil 2021 met uitzondering van 2020). Beide zullen jaarlijks bij de vaststelling van de begroting c.q. belastingverordening worden geïndexeerd op basis van het door de gemeente gehanteerde algemene indexcijfer. In figuur 3.5 is als voorbeeld het verloop van het tarief vanaf 2020 bij een indicatieve jaarlijkse indexering van 1,70% vanaf 2022 weergegeven, boven op de benodigde verhoging voor een kostendekkend tarief.

Figuur 3.5 Verloop rioolheffing vast tarief per aansluiting 2020-2031

Jaarlijks wordt een verordening rioolheffing door de gemeenteraad vastgesteld op basis waarvan de gemeente de lasten die verband houden met de riolering en verwante watertaken verhaald. Het GRP of een actualisatie daarvan inclusief de meerjarenraming is de grondslag van de tarieven.

3.4 Risicoanalyse

Zoals bij de uitgangspunten in bijlage 5 aangegeven, is bij de berekening een aantal in tijd gezien variabele uitgangspunten ingeschat en vastgesteld. Afwijkingen hiervan zijn dus mogelijk en kunnen meevallers maar ook tegenvallers veroorzaken. Enkele van deze aspecten zijn:

- Schommelingen in tijdstippen van uitvoering van projecten waarin rioleringswerkzaamheden meeliften en de daarmee gepaard gaande investeringen en het daarop volgende verloop van de stand van de voorziening.

- Een kortere of langere restlevensduur van rioolonderdelen en incidenten.
- Schommelingen in de rentestand (voor kapitaalslasten) en indexcijfers.
- Afwijking in de groei van het aantal aansluitingen ten opzichte van de prognose.
- Een afwijking van de geloosde hoeveelheden die vallen onder het variabel tarief

Ondanks dat in de exploitatie budget is gereserveerd voor het realiseren van klimaatadaptieve maatregelen, bestaat in aanvulling op de bovengenoemde risico's, ook de kans op het hierna genoemde risico. Indien zich als gevolg van klimaatveranderingen steeds vaker extreme neerslagsituaties voordoen, die niet met het huidige riolsysteem kunnen worden verwerkt, ontstaat vaker kans op wateroverlast of zelfs schade aan panden. Ook is er meer kans op verkeershinder als gevolg van tijdelijk onbegaanbare wegen. Straten kunnen als gevolg van hevige neerslag tijdelijk onder water staan. Wanneer dit hoofdverkeersaders betreft, kan dit economische schade tot gevolg hebben.

Op korte termijn zijn de uit te voeren (riool)projecten zo realistisch mogelijk in tijd gezien ingeschat. Op langere termijn is dit natuurlijk lastiger. Op grond van de stand van zaken zal jaarlijks een operationeel uitvoeringsprogramma worden opgesteld, met daarin de uit te voeren projecten voor het betreffende uitvoeringsjaar. Bij de vierjaarlijkse evaluatie⁹ van het GRP met bijbehorende financiële actualisatie, wordt beoordeeld of bijstelling van de exploitatie noodzakelijk is.

⁹ Conform de nota reserves en voorzieningen dient een beheerplan binnen 5 jaar te worden geactualiseerd.

4 Voornaamste verschillen met exploitatie 2017 voor de diverse exploitatieonderdelen

Met het doorrekenen van de exploitatie 2021-2031 zijn ten opzichte van de exploitatieopzet 2017-2026 enkele uitgangspunten in de berekening aangepast. Met de opzet van de exploitatie is zo goed als mogelijk een prognose van de uitgaven opgesteld. Bij de vaststelling van het jaarlijks uitvoeringsprogramma worden afwijkingen opgevangen en bijgesteld binnen de kaders van de exploitatie. Met de vierjaarlijkse financiële herziening kunnen de afwijkingen en de nieuwe inzichten worden verwerkt en berekend voor de lange termijn. In de exploitatie zijn de cijfers voor 2020 geen begrote bedragen, maar gebaseerd op het resultaat. De meest in het oog springende financiële verschillen met de oude exploitatieopzet (2017) zijn hierna kort genoemd en toegelicht.

4.1 Inkomsten (baten):

Ondanks dat er in 2020 ca. 920 meer aansluitingen zijn dan in 2017 was voorzien en dat ca. 320.000 m³ meer aan variabel tarief in rekening wordt gebracht, is de opbrengst uit de rioolheffing momenteel lager (ca. € 0,52 mln.) dan in de exploitatie 2017-2026 was berekend. Dit wordt veroorzaakt doordat de rioolheffing in 2020 als gevolg van een bijsturingsmaatregel vanaf 2018 tijdelijk ca. € 18,00 lager is dan in 2017 was voorzien. Het percentage oninbaar is gelijk gebleven. De gemiddelde jaarlijkse baten ten opzichte van de vorige exploitatie zijn ca. € 515.000,-- hoger dan voor de periode 2017-2026. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de doorvoering van de benodigde verhoging om tot een kostendekkend tarief te komen en anderzijds doordat rekening is gehouden met een grotere stijging in het aantal aansluitingen (in de actualisatie van 2017 waren over de periode 2017-2026 in totaal 120 nieuwe aansluitingen voorzien, ten opzichte van deze actualisatie waarin over de periode 2020-2031 in totaal 2.130 nieuwe aansluitingen zijn voorzien).

4.2 Lasten (kosten)

Communicatie en onderzoek (I)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is een beperkte toename waar te nemen als gevolg van extra onderzoeken. Grootste wijziging ten opzichte van de vorige exploitatie is de verschuiving naar een jaarlijks onderzoeks- en communicatie budget voor de regionale samenwerking in de waterketen. In totaal betreft dit gemiddeld € 102.000,-- per jaar dit is circa. drie kwart van het totale budget voor communicatie en onderzoek. De belangrijkste onderzoeken zijn hierna benoemd:

- Waterketenplan
- Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie
- Rioolberekeningen

Deze onderzoeken dragen bij aan een groter inzicht, op grond waarvan benodigde maatregelen kunnen worden afgewogen en investeringskeuzes op een meer verantwoorde en doelmatige wijze kunnen worden gemaakt. Bovendien wordt gestreefd de kosten zo laag mogelijk te houden door waar mogelijk de onderzoeken in de regio af te stemmen of gezamenlijk op te pakken.

Reiniging en inspectie (II)

De kosten van reiniging en inspectie bedragen gemiddeld € 499.000,-- en zijn daarmee een fractie lager dan in de opzet van 2017. De nieuwe uitgaven zijn gebaseerd op de ervaringscijfers van 2017, 2018 en 2019, de volume omvang is nagenoeg gelijk gebleven. Mogelijke verklaring is dat de eenheidsprijzen minder hard gestegen zijn dan op basis van indexatie ten opzichte van 2017 het geval zou zijn.

Vaste kosten overig (III)

Ten opzichte van de opzet uit 2017 is hier een stijging waar te nemen dit wordt veroorzaakt door de extra doorbelasting van formatie op dit onderdeel voor het in uitvoering brengen van de ambitie en strategie uit de exploitatie. Dit betreft met name een verschuiving van de personele inzet tussen onderdeel III en IV voor zowel de interne uren als de externe uren. De totale personele inzet (op de onderdelen III en IV) stijgt met ca. € 125.000,-- (intern en inhuur) ten opzichte van 2017.

Om aansluiting te krijgen met het totale gerealiseerde resultaat over de baten en lasten in de exploitatie over 2020 is bij het bedrag van 2020 onder III een correctie opgenomen voor overige kosten van €41.205,--

Correctief serviceonderhoud (IV)

Ten opzichte van de vorige exploitatie zijn deze lasten gestegen. De kosten voor correctief beheer zijn als gevolg van een toename van herstelwerkzaamheden, areaaluitbreiding en stijging eenheidsprijzen gestegen. De correctieve werkzaamheden zijn echter grotendeels ondergebracht in raambestekken. Daar staat minder inzet van eigen personeel tegenover, dit zorgt weer voor een daling in de kosten, waardoor per saldo de lasten minder sterk zijn gestegen.

Reiniging Wegen Riolering (V)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is deze post aanzienlijk verlaagd. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de doorbelasten kosten van derden aanzienlijk lager zijn, de loonkosten zijn licht gedaald ten opzichte van de vorige exploitatie.

Kapitaallasten (VI)

De kapitaallasten lopen deze periode verder af ten opzichte van de vorige exploitatie. Dit wordt met name veroorzaakt door het aflopen van de afschrijvingstermijnen. Doordat de water- en instandhoudingstaken uit de voorziening bekostigd worden, ontstaan geen nieuwe kapitaallasten lopen de kapitaallasten dus af en zal deze post op termijn in zijn geheel vervallen.

Kapitaallasten riolering buitengebied (VII)

Hiervoor geldt hetzelfde als voor de overige kapitaallasten (VI).

Lasten heffing en invordering (VIII)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is een stijging van deze lasten waar te nemen. Dit wordt veroorzaakt doordat ten op zichte van de vorige exploitatie een nieuwe verdeelmethode is gehanteerd.

Dotatie voorziening

Als laatste last is de dotatie voorziening genoemd. De exploitatieopzet wordt berekend aan de hand van de geprognosticeerde uitgaven op de onderdelen Watertaken (X) en Instandhouding (XI). Jaarlijks wordt over de exploitatieperiode een constant bedrag berekend op basis van de geplande uitgaven. Uitzondering hierop is 2020, hiervoor is de dotatie conform begroting 2020 gehanteerd. Hierdoor wordt voorkomen dat er fluctuaties in de grondslag van het heffingstarief ontstaan, als gevolg van de jaarlijkse verschillen in de totale kosten van de onderdelen watertaken en instandhouding en de verschuivingen in uitgaven die op dit onderdeel kunnen ontstaan. Ten opzichte van de vorige exploitatie is een 'correctie dotatie voorziening' toegevoegd. Deze correctie is gebruikt om de eerste jaren de voorziening GRP versneld te verlagen door een lagere dotatie te hanteren, aan het einde van de looptijd is dit gecorrigeerd. Per saldo is evenveel gedoteerd.

Ten opzichte van de oude exploitatie is en wordt een aantal projecten die meeliften met een ruimtelijke ontwikkelingen later uitgevoerd dan gepland. Mede als gevolg van de noodzakelijke (voor)onderzoeken is gebleken dat projecten een langere doorlooptijd kennen vanaf het initiatief tot uitvoering. Om hier nog beter op in te kunnen spelen is in deze exploitatie voor de onderdelen Watertaken (X) en Instandhouding (XI) rekening gehouden met een prognose van wanneer de werkzaamheden daadwerkelijk worden uitgevoerd en afgerekend. Hierbij worden (per investering), met uitzondering van de investeringen uit 2020, de volgende percentages aangehouden:

	Cyclisch	Projecten
1 ^e jaar	75%	65%
2 ^e jaar	20%	25%
3 ^e jaar	5%	10%

Bij deze financiële actualisatie van het GRP zijn de projecten heroverwogen en opnieuw ingepland. Hierbij zijn ook projecten als gevolg van nieuwe inzichten komen te vervallen.

Een aantal uitgevoerde projecten kende een overschrijding, ook had een aantal projecten een positief resultaat. Deze verschillen zijn verwerkt bij de bepaling van de stand van de voorziening per 1-1- 2020. In de exploitatie GRP is geen post onvoorzien opgenomen.

De dotatie voorziening GRP was in 2019 en 2020 lager dan volgens exploitatie GRP Venlo 2017-2026 was beoogd (€ 1,6 mln. t.o.v. € 2,4 mln. beoogd prijspeil 2020) als gevolg van de bijsturingsmaatregel. De jaarlijkse dotatie volgens de geactualiseerde exploitatieopzet 2021-2031 is hoger en komt gemiddeld uit op € 2.714.790,-- (prijspeil 2021). Bij de onderdelen Watertaken (X) en Instandhouding (XI) die uit de voorziening riolering worden bekostigd, zijn de voornaamste wijzigingen toegelicht.

Onttrekking voorziening onderdeel Watertaken (X)

Per saldo zijn de kosten voor watertaken aanzienlijk gestegen (>15%), met name omdat er ten opzichte van de vorige exploitatie meer klimaatadaptieve maatregelen zijn meegenomen (conform de gekozen klimaatambitie) en de reserveringen t.b.v maatregelen voor het behalen van de KRW-doelstellingen naast de overige watertaken. In deze vergelijking is op exploitatie 2017-2026 geen rekening gehouden met de bijsturingsmaatregel op de voorziening over de periode 2019 – 2021.

Onttrekking voorziening onderdeel Instandhouding (XI)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is de onttrekking voor instandhoudingsinvesteringen licht gestegen (ca. 5%), de hogere kosten zijn een gevolg van:

- Structureel reiniging en onderhoud van de in het beheerplan Groen en Water opgenomen wateronderdelen (waterlopen, watervlaktes, oevers of slootkanten, greppels of droge sloten, waterbodems, wadi's, groene infiltratie en retentievoorzieningen en (kleine) duikers) conform het beheerplan groen en water (basis op orde)
- Areaaluitbreiding
- Toename eenheidsprijzen raambestekken
- Bijstelling van de prognose (veroudering) van het stelsel en de benodigde kosten omdat er meer zekerheid is over de kwaliteit van het stelsel. Hierdoor zijn de risico's lager ingeschat, zoals omschreven in par 2.6

In deze vergelijking is op exploitatie 2017-2026 geen rekening gehouden met de bijsturingsmaatregel op de voorziening over de periode 2019 – 2021.

Meeliften

In afstemming met wegonderhoud, verkeersreconstructies en ontwikkelprojecten wordt blijvend gezocht naar synergie op het gebied van groot onderhoud en stedelijke vernieuwing. Dit betekent soms wel een hogere rioolvervangingsinvestering ten laste van de exploitatie GRP ten opzichte van relinen. Voordeel is dat tegelijkertijd met onderhoud in de openbare ruimte en stadsvernieuwing het riool volledig vernieuwd kan worden, het regenwater kan worden afgekoppeld en de inrichting klimaatadaptief kan worden gemaakt. Voorwaarde hiervoor is een integrale aanpak in de openbare ruimte en gezamenlijke financiering van de meerkosten voor stedelijke vernieuwing. Hierdoor kan de som der delen soms meer betekenen dan elk deel afzonderlijk. Bij de uitwerking van het IBOR wordt hier nadere invulling aan gegeven.

Overhead (XV)

Op basis van de in 2017 vernieuwde regels BBV mag de overhead extracomptabel worden toegerekend. De overhead is als aparte regel (XV) opgenomen in de exploitatie en extracomptabel in de heffing meegenomen. Ten opzichte van de vorige exploitatie zijn deze lasten licht gedaald. De overhead op het onderdeel riolering is hierbij licht gestegen als gevolg van hogere personele lasten, terwijl voor het onderdeel wegen precies het tegenovergestelde geldt.

Overige onderdelen exploitatie

Compensabele BTW (IX)

De genivelleerde compensabele BTW is gedaald. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verschuiving van belaste (zoals investeringen, diensten derden) naar onbelaste (personele lasten) lasten.

Projecten 2018-2019

Niet van alle projecten die de afgelopen jaren zijn opgestart, is de uitvoering inmiddels voltooid. Doordat deze financiële reserveringen of verplichtingen niet met de stand van de voorziening zijn verrekend, geeft de beginstand van de voorziening per 1-1-2020 een vertekend beeld. In de exploitatie is bij het onderdeel onttrekkingen de regel projecten 2018-2019 opgevoerd. Hierin is het totaal aan verplichtingen weergegeven in het jaar dat deze naar verwachting worden afgerekend. De afronding van deze projecten vindt vooral in 2020 en 2021 plaats. Ten op zichte van de vorige exploitatie is het aandeel van deze projecten uit het verleden aanzienlijk lager (in 2017 ca. € 7,7 mln. incl. versnellingsagenda en nu ca. € 2,7 mln.).

4.3 Vergelijking onder de streep

In de nieuwe exploitatie (2021-2031) is een hogere dotatie naar de voorziening GRP noodzakelijk als direct gevolg van de stijging in onderdeel Watertaken (klimaatadaptieve maatregelen). Ten opzichte van 2017 is ook sprake van een lichte stijging van de kosten voor instandhouding als gevolg van areaaluitbreiding en de basis op orde brengen voor het stedelijk oppervlaktewaterbeheer. Ook zijn de personele lasten gestegen. De kapitaallasten uit het verleden zijn echter verder gedaald en ook de lasten voor het aandeel reiniging wegen zijn gedaald. Hierdoor zijn per saldo de totale lasten uit de exploitatie nagenoeg gelijk aan de lasten

uit de vorige exploitatie (2017-2026). De benodigde verhoging in de rioolheffing wordt met name veroorzaakt om de nieuwe opgaven uit te kunnen voeren.

Bijlage 1 Stand van zaken uitvoeringsprogramma GRP (stand feb. 2021)

In de hierna volgende lijst zijn de werkzaamheden uit het uitvoeringsprogramma 2020 en het restant van 2019, 2018 met beknopt de stand van zaken (stand oktober 2020).

Watertaken 2020 evaluatie

- Van Postelstraat aanleg infiltratiesleuf (meeliftkans afkoppelen hemelwater icm wegonderhoud); *in voorbereiding*;
- Tichalarij (gedeeltelijk) afkoppelen hemelwater (meeliftkans afkoppelen hemelwater i.c.m. wegonderhoud); *in voorbereiding*;
- Zusterstraat aanleg infiltratiesleuf (meeliftkans afkoppelen hemelwater icm wegonderhoud); *in voorbereiding*;
- Reservering bijdrage stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen Venlo; *in uitvoering*;
- Reservering Kapelstraat Lomm gedeeltelijk afkoppelen (meeliftkans); *gereed*;
- De Bong, Schandelo, aanvulling budget afkoppelen; *vervallen, wacht op onderzoek*;
- Reservering diverse onderzoeken afkoppelplannen; *in voorbereiding*;
- Reservering Pilot Groene straat; *in voorbereiding*;
- Maatregelen reduceren kans op wateroverlast Grijenstraat; *aanbesteed*;
- Groen voor grijs; *in voorbereiding*;
- Reservering voorbereiding meeliftkans afkoppelen Kaldenkerkerweg Tegelen; *in voorbereiding*;
- Diverse kleine aanpassingen; *in uitvoering*.

Watertaken 2020-2 evaluatie

- Mariadal aanleg infiltratiesleuven (fase 2 Gerittenwweg) i.v.m. KRW; *in uitvoering*;
- Huiskensstraat /oude Arenborgweg aanleg infiltratiesleuven gedeeltelijk (fase 3 Gerittenweg) i.v.m. KRW; *in uitvoering*;
- De Bong, Schandello, Velden (gedeeltelijk) aanleg infiltratiesleuven i.v.m. KRW; nadere planuitwerking mogelijk in combinatie met wegonderhoud; *vervallen, wacht op onderzoek*;
- Renovatie rioolput: Spechtstraat, Wassumpark; *in voorbereiding*.

Instandhouding 2020 evaluatie

- In het kader van planmatig onderhoud worden diverse deelreparaties en herstelwerkzaamheden aan riolen en installaties uitgevoerd. Ook wordt het benodigde onderhoud aan gemalen uitgevoerd en worden enkele gemalen vervangen; *in uitvoering*;
- Bijdragen wegonderhoud t.b.v. putrandvervang en naherstellen sleuven met asfaltverharding; *in uitvoering*;
- Reservering instandhouding duikers en watergangen; *in uitvoering*;
- Aanpassing grondwatermeetnet, instandhouding niveaumeters; *in uitvoering*;
- Reservering personele capaciteit; *in uitvoering*;
- Vervangen persleidingen 't Ven fase 6; *gereed*;
- Bolwaterstraat maatregelen gewelfd riool; *gereed*;
- Vervangen persleiding St Urbanusweg gemaal Genooi; *gereed*;
- Aanpassen vuilwateraansluiting tankstation Eindhovenseweg; *in voorbereiding*;
- Bolenbergweg aanpassen terugslagklep; *in voorbereiding*;
- Monsepad voorbereiding gescheiden systeem ontkoppelen; *wacht op onderzoek*.

Instandhouding 2020-2 evaluatie

- Deken van Oppensingel (gedeeltelijk) rioolsanering; *gereed*;

- Vervanging enkele rioolstrengen: Ruijs de Beerenbrouckstraat; Industriestraat(achterpad), Calvariastraat, Kerkhoflaan, Venloseweg, Bosserhofweg; *gereed*.

Watertaken 2019 evaluatie

- Schenk v. Nijdeggenstraat Blerick, tracé rioolverzwaring ter vermindering kans op wateroverlast. Aanvulling budget ivm infiltratie; *gereed*;
- Aanpassen ledigingspomp Spikweien i.v.m. waterkwaliteit, aanvulling budget; *gereed*;
- Onderzoek maatregelen klimaatadaptatie; *in voorbereiding*;
- Straelseweg (gedeeltelijk) afkoppelen hemelwater, in combinatie met Huiskensstraat (gedeeltelijk), aanvulling budget; *in uitvoering*;
- Deken van Oppensingel (gedeeltelijk) afkoppelen hemelwater, i.c.m. rioolaanpassingen; *gereed*;
- Diverse kleine aanpassingen; *gereed*.

Instandhouding 2019 evaluatie

- In het kader van planmatig onderhoud worden diverse deelreparaties en herstelwerkzaamheden aan riolen en installaties uitgevoerd. Ook wordt het benodigde onderhoud aan gemalen uitgevoerd en worden enkele gemalen vervangen; *gereed*;
- Reservering instandhouding duikers en watergangen; *gereed*;
- Renovatie besturing grondwaterpompen; *gereed*;
- Aanpassing grondwatermeetnet, instandhouding niveaumeters; *gereed*;
- Onderzoek aanpassingen gewelfde overstortleiding Maaskade ter hoogte van Bolwaterstraat; *wacht op onderzoek*;
- Bolwaterstraat noordoostzijde tussen Ginkelstraat en Maaskade onderzoek overbouwd riool; *gereed*;
- Reservering herstel mondingsputten persleidingen; *gereed*;
- Voorbereiding tracé vervangen persleiding St Urbanusweg gemaal Genooi; *gereed*;

Watertaken 2018 evaluatie

- Reservering bijdrage stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen Venlo; *gereed*;
- Vergroten rioolleiding tracé Schenk v. Nijdeggenstraat, Lambertusplein, Antoniuslaan i.v.m. verminderen kans op wateroverlast; *gereed*;
- Molenbossen Reservering afkoppelen hemelwater ter vermindering kans op wateroverlastverharding afkoppelen fase 2; *gereed*;
- Voeding vijver Rosarium d.m.v. afkoppelen regenwater; *gereed*;
- Trace-onderzoek schoonwaterlozing uit vijver nabij vierpaardjes; *in gereed*;
- Onderzoek maatregelen n.a.v. klimaatstresstest; *gereed*;
- Reservering 1e aanzet aanpassingen grondwatermeetnet obv onderzoek; *gereed*;
- Diverse kleine aanpassingen; *gereed*.

Instandhouding 2018 evaluatie

- In het kader van planmatig onderhoud worden diverse deelreparaties en herstelwerkzaamheden aan riolen en installaties uitgevoerd. Ook wordt het benodigde onderhoud aan gemalen uitgevoerd en worden enkele gemalen vervangen; *gereed*;
- Monsepad e.o. onderzoek afkoppelen gescheiden systeem; *gereed*;
- Aanbrengen niveaumeters, in hoofdadars systeem, in het kader van regionaal samenwerkingsproject; *vervallen, wordt opnieuw ingepland*;
- Reservering herstel mondingsputten persleidingen; *gereed*;
- Onderzoek tracé vervangen persleiding St Urbanusweg gemaal Genooi; *gereed*;
- Reservering instandhouding duikers en watergangen; *gereed*.

Onvoorziene extra werkzaamheden (2019) evaluatie

- Aanpassingen Stalbergweg ter vermindering kans op wateroverlast, meeliftkans wegonderhoud; *gereed*;
- Stadhoudersstraat meeliftkans afkoppelen i.v.m. herinrichting; *gereed*.

Bijlage 2 Toelichting kostenposten exploitatie riolering

Het exploitatieoverzicht is weergegeven in bijlage 4. De kosten van de maatregelen zijn gebundeld in de volgende kostenposten.

Communicatie en onderzoek (I)

In deze post zijn naar kostenverhouding twee kleinere onderdelen samengebracht. Bij communicatie betreft het de kosten die gemoeid zijn met communicatie rondom het thema stedelijk waterbeheer. Het aandeel communicatie is minder dan 15% ten opzichte van het aandeel onderzoek. Aangezien communicatie geen structureel karakter heeft, behoudens de communicatie vanuit Waterklaar, zijn de communicatiekosten niet bij het onderdeel vaste kosten (III) ondergebracht.

Onder onderzoekskosten vallen bijvoorbeeld, afvoerberekeningen, vuiluitworpberekeningen, verkenningen ten behoeve van het ontwerp van maatregelen. De bijdragen aan de projectonderzoeken in het kader van de regionale samenwerking waarin wordt geparticipeerd vallen hier ook onder. Dit zijn gezamenlijke beheerprojecten of onderzoeken op het gebied van doelmatig stedelijk waterbeheer.

Reiniging en inspectie (II)

Hieronder vallen de jaarlijks terugkomende (cyclische) kosten voor het reinigen en inspecteren van onderdelen van het rioolsysteem zoals leidingen, kolken, putten en mechanische onderdelen (gemalen, schuiven, niveaumeters, etc.) inclusief de acceptatiekosten voor het bij het reinigen vrijgekomen rioolslib. Ook zijn de reiniging en inspectie van de (kleinere) duikers die niet tot civiele kunstwerken behoren hierin opgenomen. De omvang en kenmerken van het kostenonderdeel reiniging en inspectie is zodanig, dat het zich onderscheidt van de overige vaste kosten en in een apart onderdeel van de exploitatie is opgenomen (II).

Vaste kosten en overig (III)

Hieronder worden de personele lasten (met uitzondering van de projectvoorbereiding van de onderdelen instandhouding en watertaken en de personele lasten ten behoeve van het correctief onderhoud) en kosten van materieel voor zover doorberekend op het product riolering opgenomen, evenals de jaarlijkse kosten voor het rioolberekening- en beheerpakket, organisatiekosten, bijdragen in het kader van de regionale samenwerking, kosten m.b.t. energie en telecommunicatie van de pompen en gemalen. En de kosten verband houdend met meten en monitoren. De kosten voor servicecontracten voor periodiek specialistisch onderhoud zijn ook bij de vaste kosten ondergebracht.

Correctief serviceonderhoud (IV)

Correctief serviceonderhoud betreft de kosten van het niet planmatig onderhoud, waaronder het verhelpen van storingen en meldingen. De kosten van deze post zijn ingeschat op basis van ervaringen. De werkzaamheden hebben een incidenteel karakter, storingen laten zich niet plannen. Het betreft werk op het gebied van herstellen riolen, pompstoringen, huisaansluitingen, kolken en verzakkingen.

Over het algemeen worden slechts kleine reparaties in eigen beheer uitgevoerd. Voor de meeste werkzaamheden wordt hulp ingeroepen van externe partijen zoals leveranciers van pompinstallaties en werkzaamheden waarbij strenge veiligheidseisen gelden. Het adequaat verhelpen van de meest voorkomende (kleine) rioolgebreken en klachten is opgenomen in een raamcontract. Dit contract wordt periodiek (2-4 jaarlijks¹⁰) geactualiseerd en opnieuw aanbesteed.

Huisaansluitingen

Het aansluittarief voor nieuwe (particuliere) huisaansluitingen is in 2012 met de vaststelling van de verordening eenmalig aansluitrecht riolering aangepast, waardoor een hogere kostendekkingsgraad kan worden bereikt. In de exploitatie is hiervoor geen reservering meer opgenomen.

Reiniging wegen rioleringen (V)

Volgens de wettelijke voorschriften is het toegestaan dat een deel van de kosten voor het reinigen van de wegen mag worden toegerekend aan de riolering. Het gaat hier om de veegkosten in gerioleerd gebied, Immers het deel wat wordt opgeveegd, hoeft niet middels kolken zuigen en rioolreiniging te worden afgevoerd. Door straatvegen zal ook minder straatvuil in het oppervlaktewater terecht komen, daarnaast zal ook de belasting op de zuivering verminderen. Ook de kans op verstopping van kolken met wateroverlast tot gevolg wordt door het veegen minder. Ook de kosten van het duurzaam onkruidbeheer kunnen gedeeltelijk hierin meegenomen worden, aangezien duurzaam onkruidbeheer een gunstig effect heeft op de kwaliteit

¹⁰ 2 jarig contract met 2 verlengopties voor 1 jaar

van het grond- en oppervlaktewater. Juist bij oppervlakkige afstroming en of infiltratie kunnen bij gebruik van traditionele bestrijdingsmiddelen ongewenste stoffen door afspoeling in het regenwater terecht komen.

Naast het functioneren van de riolering worden de straten ook geveegd omwille van de kwaliteit van de leefomgeving, waaronder ook de verkeersveiligheid en vanwege het feit dat afval niet altijd op de juiste wijze wordt aangeboden (en op straat terecht komt in plaats van in vuilnisbakken). Hiertoe worden de kosten voor het straatvegen voor 50% toegekend aan de exploitatie GRP daarnaast wordt 40% toegerekend aan afval en 10% aan reinigen wegen.

Riool betaalt iets meer (10%) dan afval omdat er ook minder geveegd hoeft te worden bij de aanwezigheid van afvalbakken. Vanuit afval worden er geen kosten toegerekend aan riolering. De verdeling is gebaseerd op een inschatting in 2010 een exacte verdeling is niet te bepalen. Uit een onderzoek vanuit de regionale samenwerking in 2013 zijn de GRP'en van de regiogemeenten vergeleken. (project uitdiepen GRP) Uit deze vergelijking blijkt dat 6 van de 7 gemeenten een deel van de veegkosten ten laste brengen van het GRP.

Kapitaallasten (VI)

De opgevoerde kapitaallasten betreffen afschrijvingen en rentelasten van diverse in het verleden gedane investeringen in het rioolsysteem. De kapitaallasten lopen af omdat er geen nieuwe investeringen bijkomen die worden geactiveerd en afgeschreven. De afschrijvingen blijven hierbij in de toekomst ongewijzigd, echter de rente kan fluctueren als gevolg van gewijzigde rentepercentages.

Kapitaallasten riolering buitengebied (VII)

De opgevoerde kapitaallasten betreffen afschrijvingen en rentelasten van diverse in het verleden gedane investeringen aan riolering in het buitengebied. Het betreft de aanleg van (collectieve) rioolonderdelen zoals mantelbuizen bij wegconstructies, om een eventuele toekomstige aansluiting van nog niet aangesloten panden mogelijk te maken. Het gaat hierbij om panden waarvan de afstand tot het riool zodanig is dat een doelmatige aansluiting pas kan worden gerealiseerd wanneer in de nabijheid infrastructurele werken en riooluitbreidingen plaatsvinden. De werkzaamheden betreffen het benutten van meeliftkansen, en het saneren van urgente ongewenste lozingen in kwetsbare gebieden. De kosten op dit onderdeel betreffen een investering gericht op de toename van het aantal aansluitingen, waardoor deze kosten worden geactiveerd.

De kosten voor de aanleg van riolering en aansluiting van panden in het buitengebied komen voor rekening van de eigenaar/aanvrager. Hierdoor ontstaan er op dit onderdeel geen nieuwe investeringen die geactiveerd worden en lopen de kapitaallasten af. De afschrijvingen blijven hierbij in de toekomst ongewijzigd, echter de rente kan fluctueren als gevolg van gewijzigde rentepercentages.

Lasten heffing en invordering (VIII)

Ook wel perceptiekosten genoemd, betreft uitvoering geven aan de verordening rioolheffing. Dit omvat het voorbereiden en innen van de aanslag en behandelen van mutaties, bezwaar en beroepschriften. Venlo participeert in de Gemeenschappelijke Regeling "Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)". Het BsGW voert voor een groot deel van de Limburgse gemeente, de WML, Waterschap Limburg en het Waterschapsbedrijf Limburg (zuivering, afvalwater) de gemeentelijke belastingtaken waaronder de rioolheffing uit. Deze samenwerking brengt concrete financiële voordelen met zich mee. Circa 10% van dit voordeel is terug te herleiden naar het onderdeel riolen, wat een structurele besparing op de heffing en invordering inhoudt.

Compensabele BTW (IX)

De BTW die in de kostenraming is opgenomen, betreft de compensabele BTW. Hierbij is rekening gehouden met geldende BTW tarief van 21%.

Overeenkomstig het door de gemeenteraad vastgestelde beleid (raadsbesluit 2003-113) wordt in de berekening van de rioolrechten en afvalstoffenheffing de BTW - component meegerekend (100% kostendekkendheid). Het BTW gedeelte valt op het product riolering vrij aan de algemene middelen¹¹. Bij opzet van de exploitatieopzet GRP is bekeken wat het BTW bedrag is dat jaarlijks op het product riolering doorberekend moet worden in de tarieven. Om zowel fluctuaties in de tarieven als in de exploitatie te voorkomen wordt jaarlijks een vast bedrag gehanteerd, de genivelleerde BTW. Dit betreft het gemiddelde jaarlijkse BTW bedrag over de berekende exploitatieperiode (excl. 2020). De jaarlijkse afwijkingen zijn als onderdeel opgenomen in de egalisatievoorziening GRP. Bij de herziening van de exploitatie GRP dient de consequentie van de wijziging van de genivelleerde BTW in de begroting te worden bijgesteld.

¹¹ Bij de invoering van het BTW compensatiefonds is de door te berekenen en te compenseren BTW uit de algemene uitkering van het gemeentefonds gehaald.

In de exploitatietabel is de genivelleerde BTW en de berekende (compensabele) BTW per jaar weergegeven. Voor 2020 zijn de werkelijke kosten opgenomen.

Watertaken (X)

De hierbij opgenomen maatregelen sluiten aan bij de beleidsdoelstellingen in het GRP. Kenmerkend voor de bij de watertaken opgenomen maatregelen is dat deze bijdragen aan de bevordering van het functioneren van het systeem, door het verminderen van negatieve effecten. Zo betreft dit maatregelen om de kans op overlast als gevolg van hevige neerslag te verkleinen. Maar ook maatregelen die bijdragen om de vuiluitworp vanuit riolering naar het oppervlaktewater te beperken (behalen KRW-doelstellingen).

Concrete maatregelen daarvoor zijn;

- Klimaatadaptieve aanpassingen aan de openbare inrichting, bij voorkeur (en waar mogelijk) maatregelen dusdanig ontwerpen/uitvoeren dat een synergie te behalen valt door zowel de kans op wateroverlast te verkleinen als eveneens een gunstig effect te hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit
- Aanleg van retentiebuffers
- Plaatselijke rioolverzwaringen, om restcapaciteit van het stelsel te benutten
- Benutten afkoppelkansen bij ontwikkelproject, wegreconstructie of het project groene straat (bijdragen uit het GRP alleen voor het aandeel regenwater in de openbare ruimte)
- Aanleg van infiltratieriolen en voorzieningen
- Berging vergrotende maatregelen
- Plaatsen van stuwputten.
- Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater

Bij de invulling van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden hieraan concrete locaties en projecten gekoppeld, voor zover deze niet reeds in de exploitatie-opzet zijn voorzien.

Instandhouding (XI)

Dit betreft het planmatige onderhoud en instandhouding deelreparaties, renovaties en vervangingen van alle voorkomende riool- en watersysteemonderdelen, vrijvervalleidingen en persleidingen, inspectieputten, kolken, en electro-mechanische onderdelen zoals pompen en (mini)gemalen, afsluiters niveaumeters, wervelventielen en duikers. Een eventuele ondergeschikte bijkomende verbetering, zoals ten behoeve van de vermindering van de kans op wateroverlast, een grotere diameter riool toepassen bij de vervanging, is hierin meegenomen, evenals verbeteringen ten behoeve van doelmatiger beheer en onderhoud.

Huis en kolkaansluitingen

Voor de reparatie van huisaansluitingen zijn onder instandhouding geen middelen gereserveerd voor het repareren van aansluitingen vanuit de hoofdleiding. Naar verwachting zal het aantal te repareren aansluitingen toenemen als gevolg van de stelselleeftijd en het toepassen van relining. Nadeel van relinen is namelijk dat de huisaansluitingen niet worden meegenomen. In de afgelopen periode is slechts een geringe toename van uitval geconstateerd. Reparatie van defecte huisaansluitingen vallen onder het onderdeel correctief serviceonderhoud (IV)

Overhead (XV)

Vanaf 2017 zijn de overheadkosten apart berekend, op basis van de in 2017 vernieuwde regels BBV mag de overhead extracomptabel worden toegerekend. Voorheen waren deze kosten nog opgenomen bij de personele lasten (vaste kosten overig (III) en correctief service onderhoud (IV)).

Bijlage 3 Toelichting baten exploitatie riolering

Rioolheffing vast tarief (XII)

Uitgangspunt voor de rioolheffing 2021 in de exploitatieopzet voor het vaste tarief is € 155,30. Gebaseerd op 48.730 aansluitingen in 2021 zijn de inkomsten hiervoor € 7.567.769,-- (op basis van Definitieve Prognose Opbrengst Gemeentelijke heffingen 2021, BsGW d.d. 31-01-2021).

In de nieuwe exploitatie berekening is rekening gehouden met de volgende groeiprognose, voorzichtig aansluitend bij de inschatting PRIMOS voor de verwachte ontwikkeling van het aantal huishoudens (bron: Venlo in cijfers verwachte ontwikkeling aantal huishoudens PRIMOS 2019)

Jaar	Groei (st.)
2022	150
2023	300
2024	300
2025	300
2026	300
2027	150
2028	150
2029	150
2030	150
2031	150
Totaal	2.100

Rioolheffing variabel tarief (XIII)

Uitgangspunt voor het variabele tarief voor grootverbruik boven de 1.000 m³ is in de exploitatieopzet € 0,28/ m³ (vanaf 2022 € 0,29 / m³) en betekent voor 2021 € 560.000,-- aan opbrengst, op basis van een totaal grootverbruik van 2.000.000 m³ (op basis van Definitieve Prognose Opbrengst Gemeentelijke heffingen 2021, BsGW d.d. 31-01-2021).

In de exploitatie is de hoeveelheid geloosd afvalwater bij het grootverbruik constant gehouden.

Oninbaar leiden (XIV)

Niet alle tarieven kunnen uiteindelijk worden geïnd bij het beëindigen van het invorderingstraject, wanneer er onvoldoende middelen zijn om de vordering te betalen. Voorbeelden: faillissement of de wet schuldsanering natuurlijke personen.

Op grond van de bijgestelde beleidsdoelstelling is dit gesteld op 0,5 %. Dit komt voor 2021 overeen met +/- €40.639,--.

Bijlage 4 Exploitatie riolen 2021-2031

Exploitatie GRP 2021-2031		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Alle bedragen (muv 2020) zijn prijspeil 2021		Bedragen in EUR × 1.000											
Stand egalisatievoorziening GRP per 01-01 (balansrek 1.2090.550)		2.820	2.514	1.842	1.604	1.259	842	427	289	471	1.152	2.249	3.621
eenmalige correctie egalisatievoorziening 1-1-2021			79										
b a t e n	XI Opbrengst rioolheffing vast tarief per aansluiting	7.641	7.568	7.901	8.262	8.627	8.995	9.367	9.714	10.063	10.414	10.767	11.122
	XIII Opbrengst rioolheffing variabel tarief	537	560	580	580	580	580	580	580	580	580	580	580
	XIV Oninbaar leiden (-/-)	-41	-41	-42	-44	-46	-48	-50	-51	-53	-55	-57	-59
	totaal baten	8.137	8.087	8.439	8.798	9.161	9.527	9.898	10.243	10.590	10.939	11.290	11.643
Mutatie egalisatievoorziening GRP (+/+ = onttrekking = baat)		385	672	238	345	417	416	138	0	0	0	0	0
I a s t e n	I Communicatie en onderzoek	88	168	137	137	137	127	117	142	178	127	127	107
	II Reiniging en inspectie	485	482	488	482	482	482	584	584	482	482	482	482
	III Vaste kosten overig	839	1.163	1.158	1.158	1.152	1.152	1.153	1.153	1.153	1.153	1.153	1.153
	IV Correctief service onderhoud	879	716	716	716	716	716	716	716	716	716	716	716
	V Reiniging wegen rioleringen	1.299	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254
	VI Kapitaallasten	810	723	677	649	591	566	566	566	480	465	441	330
	VII Kapitaallasten riolering buitengebied	9	9	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
	VIII Lasten heffing en invordering BsGW	162	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170
	Dotatie voorziening (gecorrigeerd)	1.608	1.715	1.715	2.215	2.715	3.115	3.115	3.115	3.115	3.115	3.215	2.715
totaal lasten		6.179	6.400	6.318	6.783	7.219	7.584	7.676	7.702	7.549	7.483	7.559	6.928
extracomp.	IX Door heffing te dekken compensabele BTW genivelleerd	1.166	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168
extracomp.	XV Door heffing te dekken overhead	1.177	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191	1.191
Saldo	extracomptabel	2.343	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359	2.359
Mutatie egalisatievoorziening GRP (+/+ = toevoeging = last)		0	0	0	0	0	0	0	182	682	1.097	1.372	2.356
Stand egalisatievoorziening GRP per 31-12		2.435	1.842	1.604	1.259	842	427	289	471	1.152	2.249	3.621	1.265
Voorziening GRP		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Stand voorziening GRP per 01-01 (balansrek 1.2230.260)		7.839	5.281	2.619	1.433	429	27	40	92	94	137	341	540
toevoe- gingen	Dotatie voorziening	1.608	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715	2.715
	Correctie dotatie voorziening		-1.000	-1.000	-500	0	400	400	400	400	400	500	0
	totaal toevoeging voorziening	1.608	1.715	1.715	2.215	2.715	3.115	3.115	3.115	3.115	3.115	3.215	2.715
onttrek- kingen	X Watertaken - krediet	1.712	1.609	1.429	1.706	1.734	1.490	1.643	1.546	1.421	1.500	1.449	1.461
	XI Instandhouding - krediet	2.131	1.245	1.586	1.583	1.420	1.474	1.503	1.566	1.637	1.358	1.602	1.787
	Totaal - krediet	3.843	2.854	3.015	3.288	3.154	2.964	3.147	3.112	3.057	2.858	3.051	3.248
	Uitvoering projecten 2018-2019 (X + XI) - prognose uitgaven	2.251	485	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	X Watertaken - prognose uitgaven	369	2.368	1.481	1.682	1.647	1.631	1.559	1.570	1.479	1.485	1.459	1.462
	XI Instandhouding - prognose uitgaven	1.545	1.523	1.420	1.538	1.469	1.472	1.504	1.543	1.592	1.426	1.557	1.793
	totaal onttrekking voorziening (obv prognose)	4.165	4.377	2.901	3.219	3.116	3.102	3.063	3.113	3.071	2.911	3.016	3.255
Mutatie voorziening GRP (+/+ = toevoeging, -/- = onttrekking)		-2.557	-2.662	-1.186	-1.005	-401	13	52	2	43	204	199	-540
Stand voorziening GRP per 31-12 (min.niveau € 0)		5.281	2.619	1.433	429	27	40	92	94	137	341	540	0

Bijlage 5 Randvoorwaarden en uitgangspunten kostenberekening en exploitatie

Bij de berekening van de kosten en de exploitatieopzet zijn de hierna genoemde randvoorwaarden en uitgangspunten gehanteerd

- De geraamde kosten zijn exclusief BTW. De BTW wordt wel doorberekend in de rioolheffing, zie hiervoor de toelichting in paragraaf 3.2 en bijlage 2 bij het kostenonderdeel BTW.
- De maatregelen welke besteksmatig worden uitgewerkt (planmatige kosten) zijn geraamd inclusief de voorbereiding- en toezichtkosten en eventuele acceptatiekosten.
- Een jaarlijkse groei van het stelsel als gevolg van uitbreidingen (accessen) is in de instandhoudingskosten verwerkt. recente uitbreidingen zullen in de eerste jaren niet voor alle onderdelen leiden tot verhoogde instandhoudingskosten.
- Voor de globaal geraamde afzonderlijke maatregelen is een gering percentage (5%) onvoorzien opgenomen de bandbreedte van de globale ramingen bedraagt ca. 15%.
- Er is geen rekening gehouden met een post onvoorzien in de totale exploitatieopzet
- De kosten zijn gebaseerd op prijspeil 2021 (met uitzondering van 2020 wat op prijspeil 2020 is gebaseerd) Voor 2020 zijn de werkelijke cijfers opgenomen op basis van het resultaat.
- In de exploitatieberekening is geen rekening gehouden met een jaarlijkse indexering. Dit gebeurt jaarlijks in de gemeentelijke begroting, op basis van de dan actuele indexcijfers.
- Op basis van de beschikbare inspectieresultaten zijn de instandhoudingmaatregelen voor de komende periode ingepland, daarnaast is een schatting gemaakt van de te verwachte resultaten voor de komende jaren, op basis van kennis en ervaring van het stelsel en de geplande inspectiegebieden per planjaar, wordt jaarlijks de prognosematrix uitval geactualiseerd.
- Gezien de geografische ligging van Venlo zijn vooralsnog geen extra uitvoeringsmaatregelen ten aanzien van de extra grondwatertaken voorzien.
- Bij nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen wordt ingezet op een zo duurzaam mogelijk watersysteem (afkoppelen en infiltreren). Voor de transformatie van het hemelwatersysteem van het bestaande gebied is daarom een reservering opgenomen voor het benutten van kansen voor zowel actief afkoppelen als benutten meeliftkansen. Deze reservering wordt gehanteerd in plaats van het streven naar een jaarlijks af te koppelen percentage. Het afkoppelen draagt hierbij ook bij aan een waterrobuust Venlo.
- Voor een bijdrage aan het project groene straat is een reservering opgenomen voor het aandeel regenwater in de openbare ruimte.
- Ook is een reservering opgenomen voor de aanpak van prioritaire knelpunten die uit de risicodialogen volgen.
- Voor het opbreken van overbodige openbare verhardingen die naar riolering afwateren is een beperkt budget groen voor grijs gereserveerd.
- De algemene kosten personele lasten, bedrijfsvoering etc. worden met uitzondering van de heffing en invorderingskosten door middel van het berekende uurtarief voor het eigen personeel doorberekend in de kosten van de exploitatie.
- In de exploitatie berekening is op basis van een voorzichtige aanname uitgegaan van een jaarlijkse toename van het aantal aansluitingen conform bijlage 3.
- Kwijtscheldingen van rioolheffingen voor niet draagkrachtigen worden gedekt uit de algemene middelen en zijn niet in de exploitatie meegerekend.
- Bij de exploitatieberekening is de minimum stand van de voorziening GRP op € 0,- gehouden. Een negatieve stand is niet toegestaan. Op basis van de huidige opzet is de kans op het negatief lopen van de voorziening GRP op korte termijn niet te verwachten. Indien dit toch mocht blijken zal hierop worden geanticipeerd. Bij het saldo van de egalisatievoorziening GRP is gestreefd naar een zo laag mogelijk restsaldo. Het saldo mag daarbij op basis van voorschriften niet negatief staan. In de actualisatie is hierop geanticipeerd door met een restsaldo te rekenen van minimaal 5% van de totale baten gedurende de eerste 6 jaar en minimaal 2,5% gedurende de laatste 6 jaar van de looptijd.
- De stand van de egalisatievoorziening is in 2021 eenmalig gecorrigeerd met € 78.953,- in verband met het extracomptabel saldo als gevolg van de begrotingswijziging op basis van de geactualiseerde exploitatie. Deze kan niet middels een begrotingswijziging worden aangepast en resulteert in een lagere onttrekking uit de egalisatievoorziening in 2021.

Bijlage 6 Beslisboom afkoppelen

Inleiding

Voor u ligt de zogenaamde afkoppel-beslisboom van de Gemeente Venlo. De afkoppelbeslisboom is een stappenplan, bedoeld als hulpmiddel om te bepalen welke eisen er gelden voor de omgang met hemelwater bij de aanvraag van een omgevingsvergunning (voor de activiteit 'bouw'). en of een aanvraag voor een rioolaansluiting.

De gestelde eisen dragen bij om te voldoen om die doelstellingen te behalen en zo het gemeentelijke stelsel toekomstbestendig te maken. Door onder andere in te spelen op voorspelde klimaatontwikkelingen, waartoe we in de toekomst rekening dienen te houden met intensievere regenbuien. Regenwater is relatief schoon en hoeft niet te worden gezuiverd. Infiltratie in de bodem van regenwater vermindert de verdroging, houdt het grondwater op peil en zorgt dat er minder water te snel naar de beken en de Maas loop. Tot slot zal de kwaliteit van het oppervlakte water schoner worden doordat er tijdens extreme buien minder rioolwater via noodoverlaten overstorten op de beken en de Maas.

Structuur

Het stappenplan is opgebouwd uit een vijftal modules, te weten; [1]Bepaling omgang hemelwater, [2]Eisen m.b.t. het afvoeren van hemelwater, [3]Toename verhard oppervlak, [4]Situatie wijzigen zonder toename verhard oppervlak en [5]Aanvullende eisen noodoverlaten/leegloopvoorzieningen.

In module [1] wordt de lokale situatie bepaald, deze is van grote invloed op de verdere stappen. De aanwezigheid van oppervlaktewater is van belang wanneer een voorziening (infiltratie en/of berging) niet inpasbaar is op het terrein. Hemelwater kan dan overstorten of afvoeren [2] naar het oppervlaktewater, hierbij worden wel door de beheerder aanvullende eisen gesteld.

Verder is het van belang in hoeverre de bestaande verhardingssituatie zal wijzigen. Het realiseren van een terrasoverkapping [4] heeft een andere impact heeft dan het bouwen van een loods in een weiland [3], hiervoor gelden dus andere eisen. Indien er, wat betreft verhard oppervlak, geen vergroting plaats vindt dan worden er wel degelijk bergingseisen gesteld [4]. In module [5] zijn de aanvullende eisen beschreven voor het toepassen van een noodoverlaat en/of leegloopvoorziening.

Conclusie Bergingseis

De conclusie is telkens een gestelde bergingseis. De bergingseisen bevatten een bepaalde theoretische bui bv T=2, deze bui komt gemiddeld 1 keer in de 2 jaar voor, de bui T=100 gemiddeld 1 keer per 100 jaar. Deze buien hebben een bepaalde hoeveelheid hemelwater die valt in een bepaalde tijd. Op deze theoretische buien worden voorzieningen gedimensioneerd, er wordt dan berekend hoeveel water in de voorziening geborgen moet worden voordat deze zal overlopen. Om materiële schade te voorkomen vragen we u door te (laten) rekenen wat de gevolgen zijn bij een extreme bui T=100. Hiermee kunnen wellicht bepaalde keuzes gemaakt worden om schade te voorkomen.

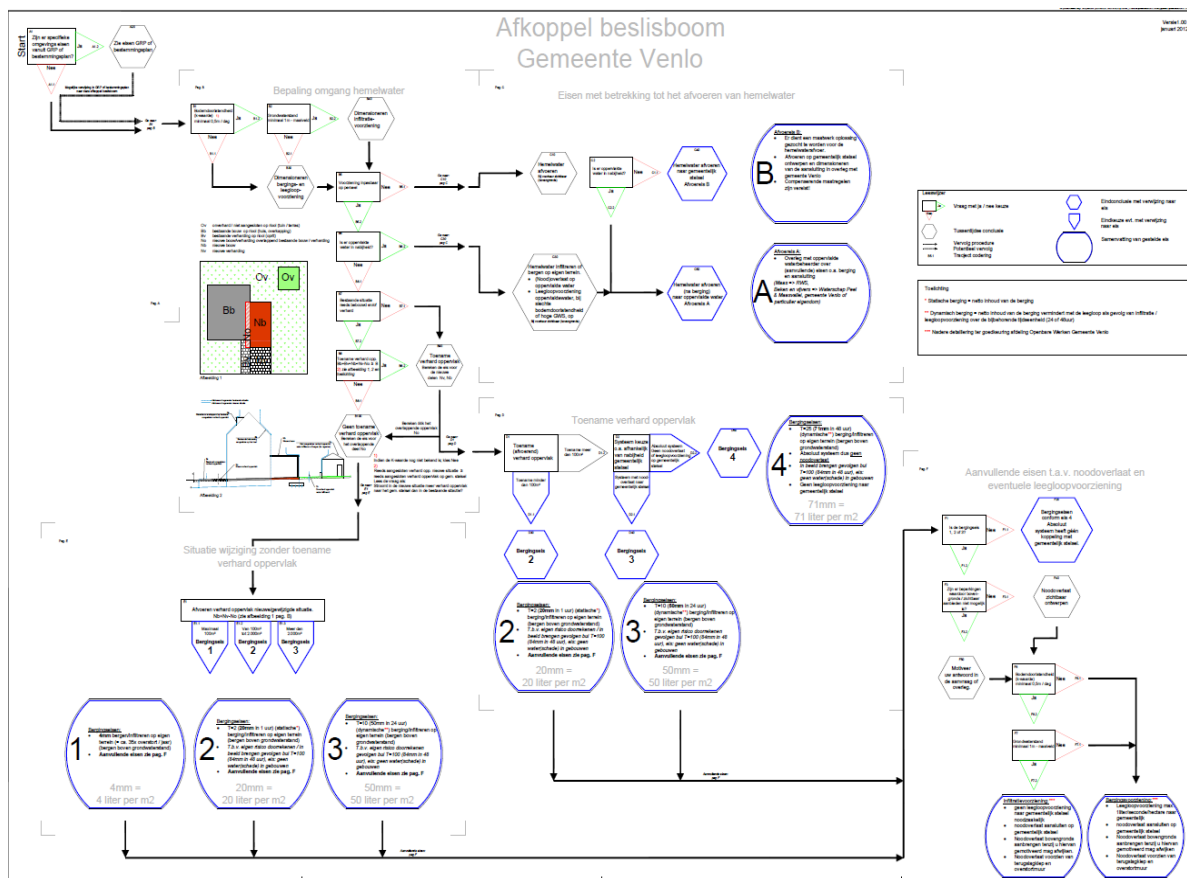
Bij uw vergunningaanvraag dient u, aan te tonen welke stappen u heeft doorlopen en wat de bergingseis(en) is/zijn. Op basis van de bergingseis dient u dan een principe ontwerp van een voorziening aan te leveren. Dit ontwerp zal worden getoetst door de Gemeente Venlo en/of oppervlaktewaterbeheerder.

Detailbeschrijving

Module [5] omschrijft de aanvullende eisen ten aanzien van een noodoverlaat. Deze noodoverlaat treedt in werking wanneer de voorziening volledig is gevuld en het blijft regenen. Bij bergingseis 4 is er geen overlaat, bijvoorbeeld omdat de kosten voor het aansluiten van een overlaat duurder is dan het vergroten van de voorziening.

Het zichtbaar maken van een overlaat (bovengrondse afstroming) heeft de voorkeur, zodat slecht werkende voorzieningen eerder opgemerkt worden. Overlaten worden bij voorkeur aangesloten op oppervlaktewateren zoals vijvers, beken of de Maas, dit om de piek zo snel mogelijk te lozen, aangezien het gemeentelijke stelsel tijdens pieken waarschijnlijk ook zwaar belast is. Tot slot wordt er een onderscheid gemaakt tussen een bergingsvoorziening en een infiltratievoorziening. Een infiltratievoorziening is een "bak" met doorlatende wanden waardoor het water in de bodem kan infiltreren. De hoeveelheid water welke kan infiltreren is onder andere afhankelijk van de bodemdoorlatendheid (k-waarde), deze verschilt per locatie. Een bergingsvoorziening, toegepast bij een lage bodemdoorlatendheid, is strikt genomen een gesloten "bak" met een gedoseerde afvoer (max. 1 liter

per seconde per hectare), in de praktijk kan deze “bak” met doorlatende wanden uitgevoerd worden zodat er wel wat water geïnfiltreerd kan worden.

De afkoppelbeslisboom is terug te vinden op:

<https://www.venlo.nl/file/247/download> te vinden op <https://www.venlo.nl/nieuwe-rioolaansluiting>

Bijlage 7 Grondwaterparagraaf

Deze grondwaterparagraaf is zodanig opgesteld dat deze de grondwaterparagraaf (3.4) in het huidige GRP Venlo 2014-2023 kan vervangen. In onderstaande tekst is de verdere invulling van de grondwaterzorgplicht beschreven en zijn elementen uit het huidige GRP opgenomen.

Invulling grondwaterzorgplicht

Iedere Nederlandse gemeente heeft een zorgplicht voor het grondwater. Deze is beschreven in artikel 3.6 lid 1 in de Waterwet en luidt: “De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.”

De gemeente levert een inspanning om in het openbare gebied structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Het voorkomen van structureel nadelige gevolgen wordt ondervangen met een watertoetsingsproces tijdens de inrichting van gebieden.

Bij het beperken van gevolgen kunnen maatregelen worden ingezet. Hierbij worden alleen maatregelen getroffen in de openbare ruimte als er sprake is van structurele grondwateroverlast en wanneer maatregelen doelmatig zijn. Structureel houdt in dat het probleem niet tijdelijk is (zie overzicht termen en definities grondwateroverlast op de volgende pagina). Klimatologische omstandigheden als neerslag of een hoge oppervlaktewaterstand kunnen leiden tot een tijdelijk hogere grondwaterstand. Dit kan tijdelijk overlast geven, maar hoeft de gebruiksfunctie van een perceel op langere termijn (structureel) niet te belemmeren. Maatregelen kunnen doelmatig zijn als deze kunnen worden gecombineerd met andere openbare werken, zoals rioolverbetering of wegonderhoud. De aanleg van bijvoorbeeld drainage in buitengebieden vindt de gemeente niet doelmatig.

De gemeente is niet verplicht alle problemen die door grondwater ontstaan op te lossen. Net zoals bij de hemelwaterzorgplicht is op particulier terrein in principe de eigenaar verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwaterproblemen. Dat geldt echter niet als deze problemen worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier). De gemeente neemt alleen overtollig grondwater in ontvangst als de bovengrondse gebruiksfunctie van een perceel structureel wordt belemmerd door overtollig grondwater en de perceeleigenaar dit redelijkerwijs niet zelf kan verwerken. Deze gebruiksfuncties zijn vastgelegd in het bestemmingsplan. Perceeleigenaren dienen zelf te zorgen voor een goede staat van de bij hen in eigendom zijnde percelen en gebouwen. Zij dienen in dat kader zelf waterhuishoudkundige en/of bouwkundige maatregelen te treffen. Natte kelders of souterrains vallen daarmee niet onder de grondwaterzorgplicht.

Er is sprake van grondwateroverlast als de ontwateringsdiepte structureel te beperkt is voor de perceelbestemming. Voor nieuwe ontwikkelingen legt de gemeente de bestemming van de percelen vast in een bestemmingsplan. Per gebiedstype is er een gewenste minimale ontwateringsdiepte gekozen, welke indicatief is om afwijkende grondwaterstanden te duiden. Vanwege de natuurlijke dynamiek van het (grond)watersysteem zijn de ontwateringsdiepten richtlijnen in plaats van eisen. Hierbij is diversificatie aangebracht naar gebiedstype:

- woongebieden 0,7 m¹;
- bedrijventerrein 0,7 m¹;
- stedelijke groengebieden 0,5 m¹;
- wegen met asfaltverharding 0,7 m¹;
- wegen met elementenverharding 0,7 m¹;
- gebieden met elementenverharding 0,7 m¹.

In sommige bestaande gebieden kan de ontwateringsdiepte kleiner zijn dan deze streefwaarden. De gemeente kan daarom voor bestaande situaties afwijken van de streefwaarden, omdat de grondwaterstand daar historisch gezien van nature hoger kan zijn. De gemeente geeft bij een nieuwe ontwikkeling in een dergelijk bestaand gebied aan wat daarbij de gewenste ontwateringsdiepten zijn.

Om afwegingen rond het grondwater te kunnen maken, moet een beeld bestaan over eventuele grondwaterproblemen. Hiervoor gebruikt de gemeente een grondwatermeetnet en analyseert zij meldingen

over grondwaterklachten van haar burgers. De gegevens uit het grondwatermeetnet zijn leidend voor de analyses over grondwaterproblematiek. Wanneer er in een gebied geen meetgegevens voorhanden zijn, zal worden beoordeeld of peilbuizen op een grotere afstand informatie kunnen verschaffen. Afhankelijk van de problematiek zal de gemeente overwegen of het plaatsen van extra peilbuizen en monitoring een optie is.

Als er sprake is van structureel nadelige gevolgen treft de gemeente enkel maatregelen in het openbare gebied als die doelmatig zijn. Doelmatigheid houdt in dat de maatregelen een aanvaardbare verhouding hebben tussen kosten en effect. Concreet betekent dat:

- maatregelen zijn te combineren met andere openbare werken om kosten en overlast te reduceren en
- maatregelen hebben een (in)direct effect op overlast en
- de gemelde overlast afkomstig moet zijn van meerdere meldingen uit dezelfde buurt.

De aanleg van een grootschalig drainagesysteem wordt geprobeerd te voorkomen en daarom is er momenteel de mogelijkheid om overtollig grondwater van een perceel naar de riolering af te voeren. Dit geldt voor zover het incidentele, kleinschalige en tijdelijke lozingen betreft.

De gemeentelijke zorgplicht geldt alleen voor maatregelen die niet tot de verantwoordelijkheden van het waterschap of de provincie behoren. Zo heeft de gemeente geen grondwaterregulerende taak. De grondwaterstanden in stedelijk gebied worden namelijk beïnvloed door veel factoren. De grondwaterstand kan op regionaal, lokaal en zelfs op wijk of perceelniveau zeer verschillend zijn, ook in tijd gezien.

Samenvattend, gemeente Venlo treft alleen maatregelen als:

- er nadelige gevolgen zijn voor bovengrondse bestemmingen door grondwater;
- en deze structureel zijn;
- en deze niet redelijkerwijs door de perceeleigenaar zelf kunnen worden opgelost;
- en hiertegen doelmatige maatregelen in openbaar gebied mogelijk zijn.

Wanneer de gemeente geen maatregelen treft, kan de gemeente de melder informeren over maatregelen die de melder zelf kan nemen, bijvoorbeeld tuin ophogen, aansluiting op gemeentelijk stelsel voor lozing overtollig water (mits het ontvangend stelsel hierop is ingericht en de omvang van de lozing aanvaardbaar is) en bouwkundige maatregelen.

Overzicht: Termen en definities grondwateroverlast

- Overtollig grondwater: De grondwaterstand zorgt voor nadelige effecten op de gebruiksfunctie van het perceel.
- Structureel te hoge grondwaterstand:
 - Er is een belemmering van de bovengrondse gebruiksfunctie van het perceel, zoals vastgelegd in het bestemmingsplan, en
 - de ontwateringsdiepte is kleiner dan de gewenste (gebiedsafhankelijk), en
 - de grondwaterstand is afwijkend voor meer dan 30 dagen per jaar en ten minste 15 dagen aaneengesloten en
 - het probleem doet zich langer dan twee jaar aaneengesloten voor
- Perceelsbestemming: De aan de grond gegeven bestemming heeft betrekking op het bovengrondse gebruik, zoals wonen, werken, recreatie en verkeer. Ondergrondse bouwwerken als parkeergarages en tunnels moeten zo geconstrueerd zijn dat waterdichtheid gegarandeerd is. Dit geldt ook voor kelders en souterrains van woningen en bedrijven.
- Belemmering van de perceelsbestemming: De bovengrondse gebruiksmogelijkheden en/of de waarde van een perceel of pand worden verminderd door een te hoge of te lage grondwaterstand. Er moet een probleem zijn. Voorbeelden: schimmels op de muren in woonkamers, te hoge luchtvochtigheid in de woonkamer door grondwater, droogstand van houten paalfundering en aantasting houten vloer. Een natte kruipruimte of kelder is geen belemmering van de functie wonen.

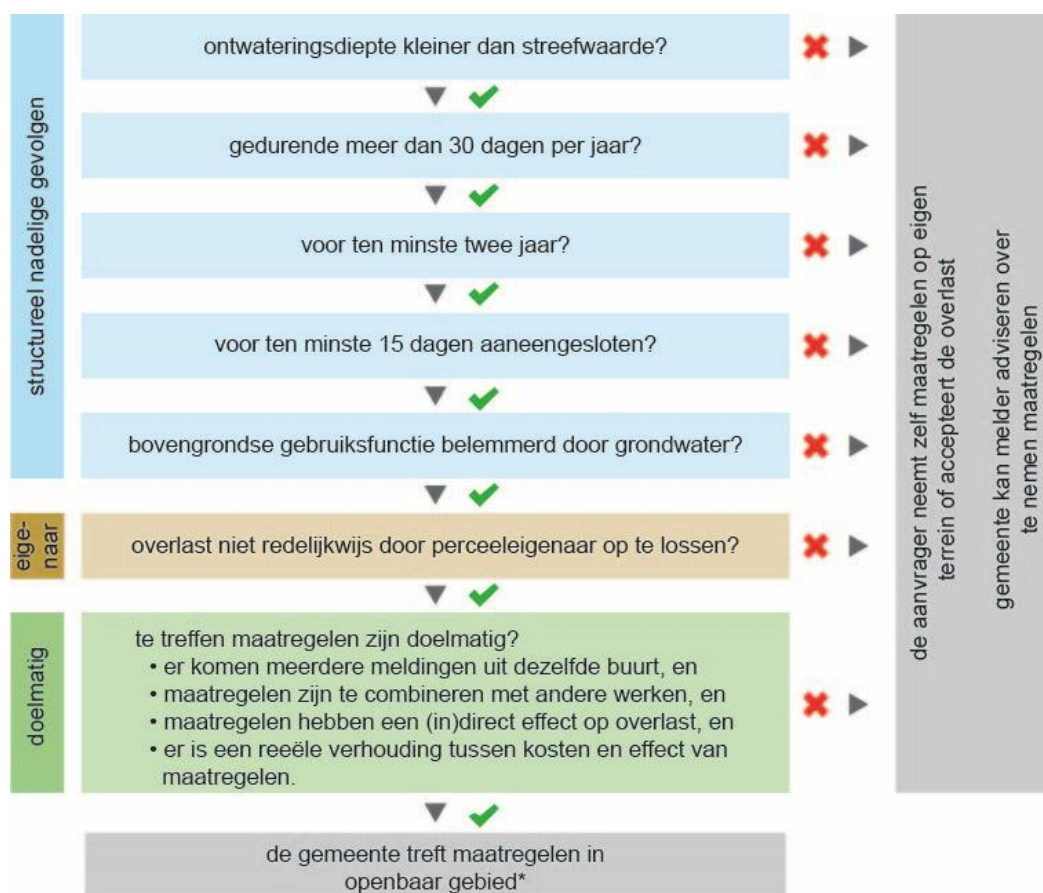
- Doelmatige oplossing: Oplossingen om het grondwaterprobleem te verhelpen, hebben een maatschappelijk aanvaardbare verhouding tussen kosten en effect van maatregelen. Concreet betekent dat:

- maatregelen zijn te combineren met andere openbare werken om kosten en overlast te reduceren en
- maatregelen hebben een (in)direct effect op overlast en
- de gemelde overlast afkomstig moet zijn van meerdere melding uit dezelfde buurt.

De maatregelen dienen zowel effectief als efficiënt te zijn. De effectiviteit wordt bepaald door de mate van invloed van de maatregel. Bij efficiëntie gaat het vooral om en afweging van het risico en de kosten van de maatregel.

Bij voorkeur wordt het perceel aangepast aan de grondwatersituatie, zodat geen grondwater afgevoerd en getransporteerd hoeft te worden. Wanneer de problematiek groter is, zijn andere oplossingen, zoals bijvoorbeeld een drainagestelsel in combinatie met een infiltratiestelsel, mogelijk doelmatiger.

De hierna volgende figuur toont een stroomschema waarin kan worden nagegaan wanneer de gemeente wel en niet verantwoordelijk is voor het treffen van grondwatermaatregelen.

* De gemeente past de te treffen maatregelen in het openbaar gebied in de exploitatie van het GRP in en neemt deze vervolgens op in de planning van het uitvoeringsprogramma GRP

Bronneringen

Bij een bronnering wordt tijdelijk grondwater aan de bodem onttrokken om de grondwaterstand te verlagen. Zo kunnen werkzaamheden, zoals de aanleg van bouwwerken en kabels en leidingen, droog worden uitgevoerd. Voor zowel het onttrekken van grondwater als het lozen van het opgepompte grondwater op oppervlaktewater geldt dat Waterschap Limburg hiervoor het bevoegd gezag is, met uitzondering van de Maas waarvoor Rijkswaterstaat het bevoegde gezag is. Voor lozing van bronneringswater op de riolering geldt dat de gemeente hiervoor het bevoegd gezag is. Uitgangspunt is dat schoon bronneringswater niet op het vuilwaterriool wordt geloosd maar of terug wordt gebracht in de bodem of wordt afgevoerd naar

oppervlaktewater, in de praktijk zal dit echter niet altijd mogelijk zijn. Voor het lozen van bronneringswater op de riolering dient een melding te worden ingediend bij de gemeente. Op basis van de melding wordt beoordeeld of en onder welke voorwaarden het is toegestaan.

Grondwatermeetnet

De gemeente beschikt over een eigen grondwatermeetnet. Dit meetnet is opgebouwd uit ca. 180 peilbuizen. Dit meetnet is ontstaan uit de diverse peilbuizen die geplaatst zijn ten behoeve van werkzaamheden/projecten. Hierdoor is een netwerk ontstaan dat niet volledig gebiedsdekkend is, maar dat de gemeente wel voldoende inzicht verschaft in de grondwaterstand. ca. 135 peilbuizen zijn 'slapend', hiervoor zijn alleen metingen uit het verleden beschikbaar. 45 peilbuizen zijn voorzien van een datalogger die dagelijks (digitaal) wordt uitgelezen. Hiermee is het mogelijk de grondwaterstand binnen de gemeente gedurende het jaar te monitoren. Tijdens werkzaamheden/projecten wordt het grondwatermeetnet verder uitgebreid. Het grondwatermeetnet wordt ook gebruikt om afkoppelprojecten tijdelijk te monitoren. In de exploitatie is rekening gehouden om het grondwatermeetnet vanuit de grondwaterzorgtaak met enkele peilbuizen verder uit te breiden en het netwerk in stand te houden.

Bijlage 8 Overzicht gemengde externe overstorten oppervlaktewater

Naam	Type	Putnr	Oppervlaktewater	Huige status WL	opgave GRP 2020-2031
overstorten op overig oppervlaktewater (Waterschap Limburg)					
Arcen, Veldweg	Gemengd	1147	Boerenhuizenlossing	Niet gecategoriseerd	geen
Arcen, Brandemolen	Gemengd	3014	Lingsforterbeek	Kwetsbaar	gereed
Arcen, Lingsforterweg	Gemengd (nooduitlaat)	5002	Lingsforterbeek	Kwetsbaar	planperiode
Arcen, Leermarkt	Gemengd	1231	Lingsforterbeek	Kwetsbaar	gereed
Lomm, Hanikerweg	Gemengd	202	Lommer	Uitmondend in kwetsbaar	geen
Hasselderheide, Molendijk	Gemengd	P857	Schandelsebeek	Uitmondend in kwetsbaar	planperiode obv OAS
Hasselderheide, Eikenlaan	Gemengd	8242	Latbeek	Uitmondend in minder kwetsbaar	geen
Hasselderheide, Berkenlaan	Gemengd	8225	Latbeek	Uitmondend in minder kwetsbaar	geen
Velden, Weerdweg	Gemengd (noodoverlaat)	17003	Genooyerheidelossing	Niet gecategoriseerd	geen
Venlo, Simon Stevinstraat	Gemengd	02_25338	Kruisberglossing	Uitmondend in minder kwetsbaar	gereed
Venlo, Doesborgweg	Gemengd	15_25431	Gerrittenbeek	Niet gecategoriseerd	ged gereed /ged planperiode
Venlo, Doesborgweg	Gemengd	15_25429	Gerrittenbeek	Niet gecategoriseerd	ged gereed /ged planperiode
Venlo, Schoolweg	Gemengd	14_25481	Zijtak Proeftuinlossing	Niet gecategoriseerd	geen
Venlo, Vijverhofstraat	Gemengd	02_34898	Buffer, noodoverlaat op stadswater, welke weer overloopt in riolering	nvt	Onderzoek (inlaat)
Venlo, Vijverhofstraat	Gemengd	02_34837	Buffer, noodoverlaat op stadswater, welke weer overloopt in riolering	nvt	Onderzoek (inlaat)
Venlo, Eugeniasingel	Gemengd	P221	Tichelarij	nvt	Gemeentelijk, planperiode wacht op meeliftkans
Tegelen, Glazenapstraat	Gemengd	P925	Windhondlossing	Kwetsbaar	gereed
Tegelen, Nabben	Gemengd	41_4	Aalsbeek	Kwetsbaar	wacht op meeliftkans
Belfeld, Bakenbosweg	Gemengd	84_140002	De Twaalf Apostelen	Niet gecategoriseerd	onderzoek planperiode
Belfeld, Soersbeekweg	Gemengd	89_140056	Belfeldse Leigraaf	Niet gecategoriseerd	onderzoek planperiode
Belfeld, Soersbeekweg	Gemengd	89_141312	Belfeldse Leigraaf, uitmondend in	Niet gecategoriseerd	onderzoek planperiode
Belfeld, Kromme Hook	Gemengd	89_141315	Belfeldse Leigraaf, uitmondend in	Niet gecategoriseerd	onderzoek planperiode
Hout-Blerick, Holleweg	Gemengd	01_51018	Springbeek	Kwetsbaar	gereed
Boekend, Kockerseweg	Gemengd	03_67232	Blericks Langsven	Niet gecategoriseerd	gereed
Tegelen, Nassastraat	Gemengd	33_150	Buffer voor Hulsfort	nvt	Onderzoek (groene buffer)
Boekend, Geliskensdijkweg	Gemengd	04_60036	Everlosebeek	Niet gecategoriseerd	gereed
Boekend, Geliskensdijkweg	Gemengd	04_60036	Everlosebeek	Niet gecategoriseerd	gereed
Venlo, Straelseweg	Gemengd	15_25436	Gerrittenbeek	Niet gecategoriseerd	ged gereed /ged planperiode
Venlo, Deken van Oppensingel	Gemengd	02_14356	Rijnbeek	Uitmondend in minder kwetsbaar	gereed
Tegelen, Nassastraat	Gemengd	33_157_extern	Hulsfort	Uitmondend in kwetsbaar	Onderzoek (groene buffer)
Venlo, stalbergweg	Gemengd	02_36284	Aan de Bronnen	nvt	Onderzoek (inlaat)
Blerick, Eindhoveneseweg	Gemengd	01_81448	Zilvermeer	nvt	gereed
Venlo, hertog reinoudsingel	Gemengd	02_35920	Rijnbeek, of inlaat?	Uitmondend in minder kwetsbaar	onderzoek (inlaat)
Venlo, Nijmeegseweg	Gemengd	70_10013	Zwartwaterbeek	Uitmondend in minder kwetsbaar	onderzoek
Lomm, BBB Spikweien	Gemengd (via BBV)	BBB Spikweien	Lommer	Niet gecategoriseerd	geen
Velden, BBL Paaweg	Gemengd (via BBV)	BBL Paaweg	Paalossing	Niet gecategoriseerd	geen
Tegelen, BBL_Hulsterdreef	Gemengd (via BBV)	BBL_Hulsterdreef	Hulsfort	Kwetsbaar	gereed (Synergie)
Tegelen, BBB Verlengde Kasteellaan	Gemengd (via BBV)	BBB Verlengde Kasteellaan	Tegelse Broeklossing	Kwetsbaar	gereed (Synergie)
overstorten op Maas (Rijkswaterstaat)					
Arcen, Maasstraat	Gemengd	1001	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, Sint Urbanusweg	Gemengd	02_13540	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, Sint Urbanusweg	Gemengd	02_13815	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, Riviersingel	Gemengd	37_580-C	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, Riviersingel	Gemengd	37_570_2	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Belfeld, 't oude veepad	Gemengd	89_141576	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, Maaskade	Gemengd	02_14142C2	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, Noord Buitensingel	Gemengd	02_14061	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Belfeld, Rijksweg Noord (N271)	Gemengd (nooduitlaat)	P412	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Blerick, Staaiweg, Gieterijwegje	Gemengd	01_53178	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Blerick, Helling	Gemengd	01_72963	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Blerick, Venrayseweg	Gemengd	01_72944	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Blerick, Groot Bollerweg	Gemengd	01_92756	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Arcen, BBB Maasstraat	Gemengd (via BBV)	BBB Maasstraat	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Lomm, BBL Kapelstraat	Gemengd (via BBV)	BBL Kapelstraat	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Velden, BBB Maasweg	Gemengd (via BBV)	BBB Maasweg	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, BBB Prinsessesingel	Gemengd (via BBV)	BBB Prinsessesingel	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Venlo, BBL Molensingel	Gemengd (via BBV)	BBL Molensingel	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, BBB Boskampstraat	Gemengd (via BBV)	BBB Boskampstraat	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, BBB Riviersingel	Gemengd (via BBV)	BBB Riviersingel	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, BBB Zilver schoon	Gemengd (via BBV)	BBB Zilver schoon	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland
Tegelen, BBB Maashoek	Gemengd (via BBV)	BBB Maashoek	Maas	Niet kwetsbaar	geen maatreg gepland